

## CHAPTER

# 3

### วางรากฐานและสร้างโอกาสใหม่ ให้เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างยั่งยืน

Creating a Foundation and  
Opportunity for Sustainable Growth

- ▶ การยกระดับการคุ้มครองและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ให้บริการทางการเงิน
- ▶ การวางรากฐานและพัฒนาระบบการชำระเงิน
- ▶ การพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินควบคู่ไปกับผลิตภัณฑ์เพื่อความยั่งยืน
- ▶ การสร้างความร่วมมือและเครือข่าย



▶  
วางรากฐานและสร้าง  
โอกาสใหม่ให้เศรษฐกิจไทย  
เติบโตอย่างยั่งยืน





ในการสร้างความยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจไทย การตอบ  
เฉพาะเจาะจงระยะสั้นอย่างเดียวกจะไม่เพียงพอ สิ่งที่สำคัญ  
ไม่น้อยไปกว่ากันก็คือ การวางรากฐานทางการเงินที่ดีและ  
มั่นคง เพื่อประโยชน์ในการคว้าโอกาสใหม่ ๆ ทางธุรกิจ และ  
การสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทยในอนาคตอย่างยั่งยืน

ปี 2567 รพท. ได้ดำเนินการหลายเรื่องเพื่อสร้าง  
ความเข้มแข็งในภาคการเงิน โดยเฉพาะการส่งเสริม  
ความรู้ทางการเงิน การคุ้มครองผู้ใช้บริการให้ได้รับ  
ความเป็นธรรม รวมถึงยกระดับการรับมือภัยการเงินให้  
เข้มข้นขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนและ  
ภาคธุรกิจ

นอกจากนี้ ยังให้น้ำหนักกับการกำกับดูแลระบบ  
การชำระเงินให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีเสถียรภาพ  
เพื่อให้การทำธุรกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น ที่สำคัญ รพท.  
ยังผลักดันให้เกิดการต่อยอดด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม  
ทางการเงินเพื่อช่วยสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อและ  
เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการชำระเงิน

รพท. ยังมุ่งขยายเครือข่ายและความร่วมมือ  
กับพันธมิตรในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ  
เพื่อนำเอาข้อมูลความรู้และประโยชน์ที่ได้รับมาสนับสนุน  
การสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับเศรษฐกิจไทยได้อย่าง  
แท้จริง

# การยกระดับการคุ้มครองและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ใช้บริการทางการเงิน

ในปี 2567 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ยกระดับการคุ้มครองและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ใช้บริการทางการเงินผ่านแนวทางหลักที่สำคัญ โดย ธปท. มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่มีนัยสำคัญต่อประชาชนในวงกว้างและสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องอย่างยั่งยืน ได้แก่

**การส่งเสริมความรู้ทางการเงิน :** ธปท. ผลักดันให้คนไทยมีความรู้และทักษะทางการเงินที่เหมาะสม โดยเน้นการวางรากฐานให้ประชาชนมีทักษะทางการเงินที่ดีและเสริมสร้างวินัยทางการเงินที่ดี โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก ผ่านการผลักดันความรู้ทางการเงินเข้าสู่ระบบการศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

**การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน :** ธปท. ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน โดยมีการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) ซึ่งครอบคลุมการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการลูกค้าตั้งแต่ต้นจนจบ (end-to-end process) และกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลให้เหมาะสมและได้สัดส่วน (proportionate) มุ่งเน้นการคุ้มครองเรื่องสำคัญ สะท้อนสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องมาตรฐานสากล เพื่อให้ลูกค้าได้รับผลิตภัณฑ์และบริการที่เหมาะสมกับตนเอง เข้าใจสิทธิหน้าที่ของตน รวมถึงมีความมั่นใจในการใช้ผลิตภัณฑ์

ภายใต้การกำกับดูแลนี้ ธปท. ส่งเสริมให้ผู้ให้บริการทางการเงินมีกระบวนการกำกับดูแลตนเอง (self-regulate) ในประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อลูกค้าอย่างชัดเจน เช่น การคิดดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมอย่างถูกต้อง การให้ความช่วยเหลือลูกค้าอย่างครบถ้วนและมีคุณภาพ โดย ธปท. มีการบังคับใช้หลักเกณฑ์กับผู้ให้บริการที่ไม่ปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด และได้นำเทคโนโลยีและข้อมูลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแล



## การส่งเสริมความรู้ทางการเงินผ่านการผลักดันให้คนไทยมีทักษะทางการเงิน (financial life-skill) ที่เหมาะสม

ธปท. ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กรมสรรพากร และสถาบันคุ้มครองเงินฝาก รวมถึงกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะทางการเงิน (Financial Competency Framework) และผลักดันเข้าสู่ระบบการศึกษาทุกช่วงชั้น ดังนี้

### > ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) **พัฒนาหลักสูตรสมรรถนะทางการเงิน :** ธปท. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะทางการเงินที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อสร้าง “ห้องเรียนการเงิน” ที่ปมเพาะให้เด็กไทยมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติทางการเงินที่ดี

2) **พัฒนาสื่อการสอนความรู้ทางการเงิน :** ธปท. จัดทำชุดสื่อการสอนความรู้ทางการเงิน เช่น คู่มือครูและแผนการสอน

บอร์ดเกมการเงิน และเว็บไซต์ศูนย์รวมความรู้ทางการเงินที่เข้าถึงง่ายและมีมาตรฐาน

3) **สร้างครูการเงินผ่านโครงการ “ครูสแตงค์” :** ธปท. จัดอบรมโครงการ “ครูสแตงค์” เพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างครูที่มีความรู้ด้านการเงินและเครื่องมือที่จำเป็นต่อการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเป้าให้เกิดครูสแตงค์แกนนำที่สามารถถ่ายทอดความรู้และขยายเครือข่ายครูการเงินทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา



“

แบงก์ชาติยื่นมือช่วยเหลือเยอะมาก ๆ ในการทำโครงการนี้ ทั้งเรื่องอุปกรณ์ ความรู้ และแนวคิด เมื่อนำมาใช้แล้วทำให้เราได้เห็นมุมมองใหม่ ๆ ของนักเรียน เด็กเล่นบอร์ดเกมไป เริ่มวางแผนทางการเงินไป เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้เราอยากสอนเรื่องการเงินมากขึ้นและอยากเปิดวิชาการเงินส่วนบุคคล

”

ครูแดง-เบญญา อนันตประเสริฐ  
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จ.สงขลา



“

ความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก จึงได้หารือกับ สปท. ในเบื้องต้นเพื่อเชื่อมโยงสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่อง (1) การนำสมรรถนะทางการเงินของ สปท. มาให้ครูในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานทดลองใช้ (2) การอบรมครูแกนนำด้านการเงินที่จะทำร่วมกัน และ (3) การใช้ช่องทางสตาร์ต Story เพื่อให้ครูเรียนรู้ความรู้ทางการเงินและกิจกรรมร่วมกันผ่านโลกออนไลน์โดยจะหารือเพิ่มเติมร่วมกันกับ สปท. ต่อไป

”

ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ  
ผู้อำนวยการ สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

## > ระดับอุดมศึกษา

1) พัฒนาศึกษาความรู้ด้านการเงินเพื่อชีวิตประจำวัน : สปท. ร่วมกับคณะทำงานด้านเนื้อหาทางการเงินฯ และ ก.ล.ต. จัดทำประมวลรายวิชาและหลักสูตร e-learning ความรู้ทางการเงินสำหรับระดับอุดมศึกษา รวมถึงจัดทำหลักสูตรในรูปแบบหน่วยกิตย่อย (micro credit) เพื่อขยายผลไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning)

2) ผลักดันวิชาความรู้ด้านการเงินเพื่อชีวิตประจำวัน ให้เป็นวิชาศึกษาทั่วไป (GenEd) : สปท. ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแกนนำในแต่ละภูมิภาค เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อผลักดันวิชาความรู้ด้านการเงินเพื่อชีวิตประจำวันให้เป็นวิชา GenEd และขยายผลหลักสูตรไปยังมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั่วประเทศ

3) ผลักดันการพัฒนาทักษะทางการเงินให้แก่วิชาชีพครู : สปท. ร่วมมือกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ ก.ล.ต. และมูลนิธิจุรินทร์ซีฟเมนต์แห่งประเทศไทย จัดทำหลักสูตรความรู้ทางการเงินแก่นิสิตนักศึกษาครู (ครูใหม่) เพื่อสร้างบุคลากรครูที่สามารถส่งต่อความรู้ทางการเงินให้นักเรียนทุกระดับชั้นการศึกษาได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ



## การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

ธปท. กำกับดูแลด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) และผลักดันให้ผู้ให้บริการทางการเงินมีกระบวนการกำกับดูแลตนเอง ผ่านการดำเนินการต่าง ๆ ได้แก่

### > สลก. ออกหลักเกณฑ์ Responsible Lending

ในปี 2567 เพื่อกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานที่ลูกหนี้ต้องได้รับจากผู้ให้บริการ รวมทั้งเสริมสร้างบทบาทของผู้ให้บริการในการรับผิดชอบลูกค้าตลอดวงจรหนี้ที่เหมาะสม ครอบคลุม 4 ช่วงเวลาดังนี้

**ช่วงที่ 1 :** ก่อนหรือกำลังจะเป็นหนี้ ลูกหนี้ต้องไม่ถูกระงับไม่ให้ก่อหนี้เกินควร เป็นหนี้เท่าที่จำเป็นและชำระคืนไหว รู้ต้นทุน และเปรียบเทียบได้

**ช่วงที่ 2 :** ระหว่างเป็นหนี้ ลูกหนี้สามารถจ่ายค้างวดต่อเดือนได้ มีเงินเหลือเพียงพอดำรงชีพ และได้รับสัญญาที่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่เป็นธรรม

**ช่วงที่ 3 :** เมื่อลูกหนี้มีปัญหาชำระหนี้ ลูกหนี้ต้องได้รับการเสนอปรับโครงสร้างหนี้ก่อนค้างชำระเกิน 90 วัน อย่างน้อย 1 ครั้ง และหลังค้างชำระเกิน 90 วัน อีกอย่างน้อย 1 ครั้ง รวมถึงกลุ่มเปราะบางที่เป็นหนี้เรื้อรัง ได้รับการช่วยเหลือให้ปิดจบหนี้ได้เร็วขึ้นและลดอัตราดอกเบี้ยเหลือไม่เกิน 15% ต่อปี

**ช่วงที่ 4 :** ช่วงการดำเนินการตามกฎหมายและโอนขายหนี้ ลูกหนี้ต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น โดยตลอดระยะเวลาของการเป็นหนี้ ผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงประโยชน์ของลูกค้าเป็นสำคัญ และส่งเสริมการให้ข้อมูลเงื่อนไขและค่าเตือนที่ลูกค้าควรรู้ เพื่อกระตุ้นพฤติกรรม (nudge) และสนับสนุนให้ลูกค้ามีวินัยทางการเงินที่ดีขึ้น สามารถบริหารจัดการหนี้ให้เป็นประโยชน์กับตนเอง (Responsible Borrowing)

ธปท. อยู่ระหว่างปรับปรุงและออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเพิ่มเติม เช่น การขยายขอบเขตการบังคับใช้หลักเกณฑ์การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรมให้ครอบคลุมผู้ประกอบการเพิ่มเติม เช่น การชำระหนี้ และการกู้ยืมกันระหว่างบุคคล (P2P lending) รวมถึงการปรับปรุงหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ และการตัดชำระหนี้

นอกจากนี้ ธปท. ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลผู้ให้บริการอย่างทันการณ์ผ่านการตรวจสอบการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ Responsible Lending ตั้งแต่วันที่ประกาศมีผลบังคับใช้ เพื่อให้มั่นใจว่าลูกหนี้ได้รับการช่วยเหลือตามสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างตรงจุด เหมาะสม และได้รับบริการที่เป็นธรรม โดยสั่งการผ่านผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงิน รวมถึงเน้นย้ำให้สถาบันการเงินมีกระบวนการกำกับดูแลตนเอง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ประกอบกับการพัฒนาเครื่องมือในการตรวจสอบใหม่ ๆ และใช้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ จากการตรวจสอบการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวอย่างจริงจังทำให้สื่อโฆษณาของสถาบันการเงินมีความถูกต้องเพิ่มขึ้นจาก 3% ในเดือนมกราคม 2567 เป็น 78.2% ในเดือนพฤศจิกายน 2567

**ธนาคารแห่งประเทศไทย**  
#เท่านี้ยั่งยืน #เจ้าหน้าที่ดีชอบ #ลูกหนี้วินัย

**เริ่มแล้ว! ธนาคารต้องโฆษณาอย่างรับผิดชอบ ส่งเสริมวินัยให้ลูกหนี้**

**แสดงข้อมูลสำคัญถูกต้อง**  
ชัดเจน ครบถ้วน และเปรียบเทียบได้

- เงินในผลิตภัณฑ์ชัดเจน
- ฟรีค่าธรรมเนียม โฉพาะปีแรก
- ดอกเบี้ย 0% เมื่อจ่ายเต็มจำนวนภายในวงที่กำหนดชำระ
- แสดงอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง
- อัตราดอกเบี้ยอยู่ระหว่าง 6.05 - 10% ตลอดสัญญา

**ไม่กระตุ้นให้กู้จนจ่ายไม่ไหว**  
แจ้งค่าเตือนให้สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์

- สินเชื่อทุกประเภท
- "กู้เท่าที่จำเป็น และชำระคืนไหว"
- บัตรเครดิต
- "ใช้เท่าที่จำเป็นและชำระคืนได้ตามกำหนด จะได้ไม่เสียดอกเบี้ย 9-16%"

**"เตือน" และ "กระตุ้น"**  
ให้ชำระหนี้อย่างวินัย

มีข้อความแจ้งเตือนผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น SMS LINE หรือ แอปธนาคาร เตือนก่อนถึงกำหนดชำระหนี้

การชำระหนี้ผ่านแอปธนาคาร ตั้งค่าเริ่มต้น (default) ไว้ที่การชำระหนี้เต็มจำนวน

อ่านรายละเอียดมาตรการกำกับบังคับใช้ให้เป็นไปตาม [www.bot.or.th/debtstolution](http://www.bot.or.th/debtstolution)



## BOX 6 อนุบาทของมาตรการ Responsible Lending ในการแกห้หนี้ยั้งยั้ง

หลักเกณฑ์ Responsible Lending ได้ยกระดับจากการขอความร่วมมือให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้ เป็นการกำหนดให้สถาบันการเงินต้องให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรมตลอดวงจรหนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อแกห้ปัญหาหนี้ครัวเรือนที่ยั้งยั้งในระยะยาว ประกอบด้วย 3 เรื่องหลัก ดังนี้

1) การปรับโครงสร้างหนี้ : ตั้งแต่ 1 มกราคม 2567 ลูกหนี้รายย่อยและ SMEs ที่เริ่มมีปัญหารายชำระหนี้จะได้รับการเสนอแนวทางปรับโครงสร้างหนี้ที่สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้และเหลือเงินเพียงพอในการดำรงชีพ โดยผู้ให้บริการต้องเสนอแนวทางการช่วยเหลือสำหรับลูกหนี้ที่เริ่มมีปัญหารายชำระหนี้แต่ยังค้างชำระไม่เกิน 90 วัน อย่างน้อย 1 ครั้ง และสำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระเกิน 90 วัน อีกอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยในปี 2567 มีลูกหนี้ได้รับความช่วยเหลือโดยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จำนวน 2.4 ล้านบัญชี หรือ 8 แสนล้านบาท

2) การช่วยเหลือลูกหนี้เรื้อรัง : ตั้งแต่ 1 เมษายน 2567 ลูกหนี้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่ยังค้างชำระไม่เกิน 90 วัน และได้ชำระดอกเบี้ยรวมมากกว่าเงินต้นรวมในช่วง 3-5 ปีที่ผ่านมา จะได้รับความช่วยเหลือให้ปิดจบหนี้ได้เร็วขึ้นและลดภาระดอกเบี้ย โดยลูกหนี้ที่ชำระดอกเบี้ยรวมมากกว่าเงินต้นรวมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา และมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท (กรณีลูกหนี้สถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน) หรือ 10,000 บาท (กรณีลูกหนี้ผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank)) สามารถเข้าร่วมมาตรการแกห้หนี้เรื้อรังด้วยการเปลี่ยนประเภทสินเชื่อเป็นสินเชื่อที่ผ่อนชำระเป็นงวดให้ปิดจบหนี้ได้ภายใน 5-7 ปี ด้วยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเหลือเพียง 15% จาก 25%

ตัวอย่างประโยชน์ที่ลูกหนี้จะได้รับจากมาตรการแกห้หนี้เรื้อรังเมื่อมียอดคงค้างบัตรเครดิตเงินสด 15,000 บาท

**เดิม** หากลูกหนี้ผ่อนขั้นต่ำต่อเดือนทุกเดือน (3%) ต้องใช้เวลาถึง 18 ปี จึงจะปิดจบหนี้ได้ และเสียดอกเบี้ยรวมทั้งสัญญาสูงถึง 29,000 บาท

**หากเข้ามาตราการแกห้หนี้เรื้อรัง** แม้ลูกหนี้จะผ่อนเท่ากับยอดผ่อนขั้นต่ำ จะใช้เวลาในการปิดจบหนี้เพียง 8 ปี 6 เดือนและเสียดอกเบี้ยรวมทั้งสัญญา 17,500 บาท ซึ่งช่วยลดภาระให้ลูกหนี้ได้จำนวนมาก

โดยในปี 2567 มีลูกหนี้ที่ได้รับการช่วยเหลือกรณีเป็นหนี้เรื้อรัง รวม 10,427 บัญชี

3) การคุ้มครองสิทธิลูกหนี้ : ลูกหนี้จะได้รับการดูแลให้การคิดดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมเป็นธรรมมากขึ้น โดยไม่ถูกคิดค่าธรรมเนียมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ยกเว้นค่าประเมินราคาหลักประกัน ซึ่งจำเป็นต้องนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดเงื่อนไขการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และไม่ถูกคิดดอกเบี้ยบนดอกเบี้ยสำหรับสินเชื่อที่ให้แกห้ลูกหนี้รายย่อย รวมถึงกรณีบัญชีเดินสะพัดของสินเชื่อเงินกู้เบิกเกินบัญชี นอกจากนี้ลูกหนี้ต้องได้รับข้อมูลสำคัญถูกต้องครบถ้วน และเปรียบเทียบได้ รวมทั้งส่งเสริมวินัยทางการเงินผ่านการให้ข้อมูลของผู้ให้บริการเพื่อระดุกพฤติกรรมตลอดวงจรหนี้

ที่ผ่านมา ธปท. ให้ความสำคัญกับการแกห้ปัญหาหนี้ครัวเรือนมาอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินมาตรการแกห้ปัญหาหนี้ภายใต้ 3 หลักการที่สำคัญ คือ (1) ทำอย่างครบวงจร ครอบคลุมตั้งแต่การแกห้หนี้เดิมที่มีปัญหาเพื่อช่วยให้ลูกหนี้ปิดจบหนี้ได้ในเวลาที่เหมาะสม จนถึงการปล่อยหนี้ใหม่อย่างมีคุณภาพเพื่อป้องกันการก่อหนี้เกิ่ซ้ำ (2) ทำถูกหลักการ ไม่ลดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อในอนาคต โดยลูกหนี้ยังสามารถขอสินเชื่อเพื่อสภาพคล่องได้ และไม่ทำให้เกิดปัญหาการเสียวินัยในการชำระหนี้ และ (3) ทำร่วมกันทุกภาคส่วน ผ่านความร่วมมือจากภาครัฐ เจ้าหนีภาคเอกชน และลูกหนี้ โดย ธปท. ติดตามประสิทธิภาพของมาตรการอย่างใกล้ชิด ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น มาตรการ Responsible Lending จะช่วยให้การปล่อยสินเชื่อใหม่มีคุณภาพมากขึ้น โดยไม่ได้มีข้อกำหนดหรือเกณฑ์เฉพาะในการปล่อยสินเชื่อ เนื่องจากสถาบันการเงินจะพิจารณาความเสี่ยงในการให้สินเชื่อจากการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของตัวเองเป็นสำคัญ ทำให้มาตรการ Responsible Lending ไม่ได้เป็นข้อจำกัดต่อการเข้าถึงสินเชื่อของประชาชน

## > สปท. กำกับตรวจสอบด้านการให้บริการทางการเงินอย่างเป็นธรรม

โดยผลักดันให้มีกระบวนการกำกับดูแลตนเอง พร้อมใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับ โดยมุ่งเน้นเรื่องที่สำคัญ ในปี 2567 สปท. สั่งการให้ชัดเจนเกี่ยวกับวงเงินสินเชื่อที่ถูกเรียกเก็บดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ รวม 67,000 บัญชี คิดเป็นเงิน 141 ล้านบาท และสั่งการให้ผู้บริหารระดับสูงสร้างวัฒนธรรมองค์กร ยกกระตือรือร้นการควบคุมกำกับตรวจสอบ และกำหนด KPI ที่คำนึงถึงการให้บริการอย่างเป็นธรรม ตลอดจนมีกระบวนการตรวจจับและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

## > สปท. สนับสนุนการมีตัวช่วยในการแก้ไขและการแก้ปัญหาทางการเงินอื่น ๆ

ผ่านการผลักดันให้เกิดที่ปรึกษาด้านหนี้และผู้ไกล่เกลี่ยหนี้ที่เพียงพอและมีคุณภาพ ดังนี้

1) **การพัฒนาหลักสูตรหมอนหนี้** : สปท. จัดทำหลักสูตรสำหรับหมอนหนี้แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชี้ช่อง ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง โดยจัดทำระดับ 1-3 แล้วเสร็จ และอยู่ระหว่างปรับปรุงหลักสูตรหลังจากทดลองสอนอาสาสมัครหมอนหนี้แต่ละกลุ่ม

2) **การสร้างหมอนหนี้** : สปท. ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างเครือข่ายหมอนหนี้ให้คำปรึกษาด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ผ่านการผลักดันองค์กรในการส่งเสริมความรู้ทางการเงินและแก้ไขปัญหาหนี้สินในองค์กรและอาสาสมัครจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สมาคมนักวางแผนทางการเงินไทย (TFPA) อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัย สถาบันการเงิน ผู้ไกล่เกลี่ย NGOs หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงหมอนหนี้อาสาใน สปท. นอกจากนี้ สปท. ร่วมกับมหาวิทยาลัยแกนนำและสมาคม TPFA มีแผนจัดอบรมหลักสูตรหมอนหนี้ในรูปแบบ train the trainer เพื่อขยายเครือข่ายหมอนหนี้ทั่วประเทศ

3) **การให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับบริการทางการเงิน** : สปท. ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับบริการทางการเงินผ่าน BOT contact center 1213 จำนวน 42,595 เรื่อง และควบคุมดูแลให้ผู้ให้บริการแก้ไขปัญหาและเรื่องร้องเรียนบริการทางการเงินจำนวน 8,547 เรื่อง โดย 88% ของจำนวนดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ภายในข้อตกลงการให้บริการ (Service Level Agreement: SLA)



สปท. เปิดให้ลูกหนี้ลงทะเบียนเข้ามาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับหนี้ที่ สปท. สำนักงานใหญ่ในโครงการพหุหมอนหนี้ที่แบ่งกัชาติ



“ ก่อนหน้านี้ เราก็กหา-หมด หา-หมด ทำงานไม่เคยมีเงินเก็บ ได้มาพบกับโครงการอบรมนี้ รู้จักกระปุกของแบงก์ชาติ เขาสอนให้เก็บออม เราก็กเริ่มทำไปเรื่อย ๆ ตอนนั้นก็ยังมีเหลือเก็บ ในอนาคตก็อยากให้แบงก์ชาติ มาสอนวิธีรุ่นให้มีความรู้เรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ”

คุณปรีดา พิมพ์วอ  
ผู้เข้าร่วมโครงการ Fin. ดี Happy Life!!!

## การปรับโครงสร้างหนี้ทำให้เสียประวัติและจะเข้าถึงสินเชื่อได้ยากขึ้น ในอนาคตจริงหรือไม่?



เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถจ่ายหนี้ได้ไหว การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ถือเป็นทางออกที่ดีในการแก้ไขปัญหา โดยประวัติการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไม่ได้ทำให้เสียเครดิตไปตลอดกาล ขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้มีความรับผิดชอบ ต่อภาระหนี้ ทำให้เจ้าหนี้รู้จักลูกหนี้ได้ดีขึ้น

เมื่อลูกหนี้เริ่มมีปัญหาการชำระหนี้ ลูกหนี้สามารถ เลือกลงติดต่อเจ้าหนี้เพื่อเจรจาขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยรหัสสถานะบัญชีลูกหนี้ยังเป็นปกติ (รหัสสถานะบัญชี เป็น 10) แต่จะเพิ่มวันที่ทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และประเภทสัญญา ซึ่งแม้สถานะบัญชีจะดูมีความเสี่ยง มากกว่าลูกหนี้ปกติ แต่ย่อมดีกว่าการปล่อยให้หนี้กลายเป็น หนี้เสีย (รหัสสถานะบัญชีเป็น 20) อย่างไรก็ตามหากพลาดพลั้ง

ปล่อยให้หนี้กลายเป็นหนี้เสียแล้ว ลูกหนี้ก็ยังมีโอกาส ในการขอปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งเมื่อเริ่มจ่ายได้ตามสัญญา จะปรับรหัสสถานะบัญชีกลับไปเป็นปกติดังเดิม

ยิ่งไปกว่านั้น หากลูกหนี้ยังปล่อยให้หนี้เสีย จนเข้าสู่กระบวนการฟ้องร้องทางกฎหมาย (รหัสสถานะ บัญชีเป็น 30) โดยไม่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ จะส่งผลเสีย ต่อประวัติเครดิตบูโรอย่างมาก

ดังนั้น การปรับโครงสร้างหนี้จึงเป็นการสะท้อน ความตั้งใจของลูกหนี้ที่จะกลับมาชำระหนี้ตามที่ตกลง กันใหม่ และมีโอกาสที่เจ้าหนี้จะพิจารณาอนุมัติสินเชื่อใน อนาคตมากกว่าการปล่อยให้หนี้กลายเป็นหนี้เสียหรือเข้าสู่ กระบวนการทางกฎหมาย



สำนักงานภาคเหนือ ธปท. ร่วมกับบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม หอการค้าจังหวัดพะเยา และคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (YEC) จัดอบรมโครงการ "คลินิกเสริมแกร่งการเงิน SMEs" เพื่อยกศักยภาพของผู้ประกอบการ SMEs ในการขอสินเชื่อ



## ภารกิจป้องกัน ตรวจสอบ และรับมือภัยทางการเงิน



ในปี 2567 ภัยทุจริตทางการเงินยังปรับเปลี่ยนรูปแบบอยู่ตลอดเวลา และสร้างความเสียหายให้กับประชาชนจำนวนมากที่ผ่านมา ธปท. ออกมาตรการต่อเนื่อง ทั้งการป้องกัน ตรวจสอบ และรับมือกับภัยการเงินอย่างครบวงจร โดยได้ปรับเปลี่ยนให้เท่าทันรูปแบบและช่องทางของมิจฉาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะเดียวกัน การยกระดับความปลอดภัย (Safety) ในการใช้บริการทางการเงินของประชาชนที่เพิ่มขึ้น อาจลดทอนความสะดวกสบาย (Convenience) ในการใช้บริการทางการเงินลงบ้าง เช่น การยืนยันตัวตนที่เพิ่มเข้ามา หรือการจำกัดเพดานในการทำธุรกรรม ซึ่งมาตรการรักษาความปลอดภัยเหล่านี้ก็ต้องออกแบบไม่ให้ส่งผลเสียหรือสร้างผลกระทบต่อการทำธุรกรรมของประชาชนและภาคธุรกิจมากเกินไป นอกจากนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาภัยทุจริตทางการเงินทำได้อย่างยั่งยืน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของตน ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติ หากใครละเลยหรือบกพร่อง ควรต้องมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมด้วย (Shared Responsibility)

### > รูปแบบและภัยการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป

การให้บริการทางการเงินในประเทศไทยมีการใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกัน การชำระเงินดิจิทัลที่ใช้มากขึ้นก็นำมาซึ่งความเสี่ยงด้านไซเบอร์ที่เพิ่มขึ้นในการให้บริการของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะในจุดที่มีการเชื่อมโยงและพึ่งพาผู้ให้บริการภายนอก

ในปี 2567 การถูกโจมตีจากภัยไซเบอร์ในภาคสถาบันการเงินเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีทั้งการหลอกลวงผู้เสียหายให้ทำธุรกรรมด้วยตัวเอง (authorized payment) ไม่ว่าจะเป็นแก๊งคอลเซนเตอร์ การหลอกซื้อขายของปลอม การหลอกลวงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง โดยมีการนำ AI มาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มความแนบเนียนและน่าเชื่อถือ

ในการหลอกลวง นอกจากนี้ยังมีการโจมตีอุปกรณ์ที่ผู้เสียหาย ไม่ได้เป็นผู้ทำธุรกรรมเอง (unauthorized payment) เพราะมิจฉาชีพใช้วิธีการทางเทคนิคที่ซับซ้อนเพื่อเข้าถึง ควบคุม และสวมรอยทำธุรกรรมแทนลูกค้า เช่น การหลอกให้ติดตั้งมัลแวร์เพื่อควบคุมมือถือหรือจากระยะไกล หรือที่รู้จักในชื่อ “แอปดูดเงิน” และการขโมยข้อมูลบัตรเครดิต/เดบิตไปทำธุรกรรม (BIN attack)

นอกจากนี้ มิจฉาชีพยังได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้บัญชีม้า จากเดิมที่เป็นการขายขาด เป็นการเสนอให้ค่าตอบแทนแก่ผู้ขายบัญชีม้าเป็นครั้งคราวในบางขั้นตอน เช่น การจ่ายเงินให้หลังจากที่มีการสแกนใบหน้าเพื่อโอนเงินออก รวมทั้งมีการนำเอาบัญชีม้าที่เป็นนิติบุคคลมาใช้เพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือในการหลอกลวง และรองรับการทำธุรกรรมในวงเงินที่สูงขึ้น

## > มาตรการป้องกัน ตรวจสอบ และรับมือภัยทางการเงิน

### 1) การยกระดับระบบความปลอดภัยทางไซเบอร์ในภาคการเงิน

ธปท. ได้ยกระดับมาตรการป้องกันความปลอดภัยของระบบการเงินให้เท่าทันกับเทคนิคและรูปแบบของภัยไซเบอร์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง เช่น

(1) การป้องกัน mobile banking ไม่ให้ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยไม่อนุญาตให้ใช้งานแอปพลิเคชันเมื่อตรวจพบพฤติกรรมที่ผิดปกติ อาทิ การใช้งานเครือข่ายเสมือน (VPN) หรือมีการสร้างหน้าจอล็อกอินทับ

(2) การจัดการแอปดูดเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคทั้งในภาคการเงินและระดับประเทศ และหน่วยงานภาคเอกชน อาทิ การประสานงานกับ Thailand Banking Sector CERT (TB-CERT) ในการวิเคราะห์และจัดให้มีแนวทางเชิงเทคนิคป้องกันแอปดูดเงิน การร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) ในการปฏิบัติการตรวจจับมิจฉาชีพไปจนถึงการประสานกับ google ให้มีการดำเนินการทางเทคนิคเพื่อป้องกันแอปดูดเงิน

### 2) การเสริมเกราะความปลอดภัยให้กับผู้ใช้บริการทางการเงิน

หลังจากที่ได้มีการออกแนวนโยบายบริหารจัดการภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงินในปี 2566 เพื่อยกระดับการบริหารจัดการปัญหาภัยทุจริตทางการเงินของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และผู้ให้บริการชำระเงิน

ภายใต้การกำกับทุกรายอย่างเป็นระบบไปแล้วนั้น ธปท. ได้มีมาตรการต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อป้องกันภัยการเงินและลดโอกาสการเกิดความเสียหาย โดยรักษาสสมดุลระหว่างความปลอดภัยและความสะดวกสบายของผู้ใช้บริการทางการเงิน ดังนี้

(1) ยกระดับความปลอดภัยของการใช้ mobile banking เช่น การงดส่ง SMS หรืออีเมลที่มีลิงก์แนบ การให้สแกนใบหน้าสำหรับการโอนเงินตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป และจำกัดให้ลูกค้า 1 คน มีบัญชี mobile banking ได้เพียง 1 บัญชีต่อธนาคารและใช้งานได้บนอุปกรณ์เดียวเท่านั้น

(2) การกำหนดให้ทุกธนาคารต้องมีช่องทางติดต่อสายด่วนตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถร้องเรียนเหตุภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงินได้โดยเร็ว

### 3) การเตือนภัยและสร้างความตระหนักในการรับมือภัยการเงิน

ธปท. ได้ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการให้ความรู้และเตือนภัยเกี่ยวกับภัยทุจริตทางการเงินอย่างต่อเนื่องให้ครอบคลุมทั้งมิติกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เสี่ยง เพื่อให้ประชาชนมีความตระหนักรู้และเท่าทันภัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

(1) เตือนภัยเกี่ยวกับรูปแบบของภัยการเงิน กลโกงของมิจฉาชีพ และแนะนำแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเผยแพร่ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ของ ธปท.

(2) การจัดบรรยายให้ความรู้ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มคนที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่อให้ได้มากที่สุด เช่น การบรรยายให้ความรู้ภัยการเงินแก่ข้าราชการท้องถิ่น ผู้นำชุมชน นักเรียนนักศึกษา แพทย์ พยาบาล และประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น ตำรวจ และสถานีโทรทัศน์ Thai PBS

(3) ร่วมมือกับพันธมิตรต่าง ๆ ในการขยายการเตือนภัยการเงินให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม เช่น กระทรวงสาธารณสุข ในการแจกจ่ายโปสเตอร์เตือนภัยให้กับโรงพยาบาลในสังกัดกว่า 900 แห่งทั่วประเทศ

(4) ให้ความรู้ผ่านช่องทางและเวทีต่าง ๆ เช่น โครงการ Cofact แคมเปญเตือนภัยร่วมกับ Google และ TB-CERT และบันทึกความร่วมมือกับกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อโดยเฉพาะเรื่องภัยการเงิน

(5) สร้างเครือข่ายเพื่อต่อยอดการถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มพื้นที่เฉพาะ หรือพื้นที่ที่ยากต่อการเข้าถึง เช่น โครงการนำร่องกับสาธารณสุขจังหวัดผ่านเจ้าหน้าที่อาสาสาธารณสุข (อสม.)



รพท. ให้ความรู้เกี่ยวกับภัยการเงินแก่หน่วยงานภายนอกและประชาชนทั่วไป

#### 4) การแก้ปัญหาบัญชีม้า

บัญชีม้าเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีเจ้าหน้าที่ใช้กระทำความผิดและปกปิดตัวตน ในปี 2567 ธปท. จึงได้ยกระดับในการจัดการกับบัญชีม้า โดยการออกมาตรการเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจจับและจัดการบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของลูกค้าที่มีพฤติกรรมผิดปกติและมีความเสี่ยงสูงที่อาจจะเป็นบัญชีม้า ได้แก่

(1) ให้ธนาคารจัดการบัญชีบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงโดยปรับจากการตรวจจับระดับ “บัญชี” เป็นระดับ “บุคคล” และใช้ข้อมูลจากการรายงานบุคคลต้องสงสัยจากสำนักงาน ปปง. ข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถือครองบัญชีม้าจากระบบ Central Fraud Registry (CFR) รวมถึงข้อมูลบัญชีต้องสงสัยที่ได้จากการตรวจจับโดยระบบภายในของสถาบันการเงินเอง เพื่อป้องกันการเปิดบัญชีใหม่ของคนที่อยู่ในรายชื่อบัญชีม้าและระงับบัญชีบุคคลที่เข้าข่ายเป็นบัญชีม้าในทุก ๆ ทอด

(2) ให้ธนาคารร่วมกันกำหนดมาตรฐานการจัดการบัญชีม้าให้เป็นแนวทางเดียวกันตามระดับความเสี่ยง เช่น การกำหนดนิยามของบัญชีม้าแต่ละประเภท การระงับการทำธุรกรรมและการปฏิเสธการเปิดบัญชีใหม่

(3) ให้ธนาคารพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการเพิ่มเติมเพื่อให้ลูกค้าสามารถใช้บริการ mobile banking ได้ปลอดภัยยิ่งขึ้น เช่น การจำกัดวงเงินในการทำธุรกรรมออนไลน์ (money lock)

กลุ่มบุคคลตามความเสี่ยง	จัดการเร็วขึ้นครอบคลุมขึ้น	ดำเนินการเข้มข้นขึ้น	
	การจัดประเภท	บัญชีที่มีอยู่เดิม	การเปิดบัญชีใหม่
 <p>ฐานข้อมูล ปปง.</p> <p>เริ่มดำเนินการแล้ว</p>	<p>อัปเดตทุก 1-2 สัปดาห์</p> <p>เดิม อัปเดตรายเดือน</p>	<p>ระงับช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ทุกบัญชี ทุกรุนาคาร</p> <p>(พิสูจน์ข้อเท็จจริงเข้มข้น)</p>	<p>พิจารณาไม่เปิดบัญชีใหม่ ทุกรุนาคาร</p>
 <p>ฐานข้อมูล CFR</p> <p>ภายใน 31 ก.ค. 67</p>	<p>ทุกรุนาคารเห็นข้อมูลทุกเส้นทางการเงิน</p> <p>เดิม เฉพาะรุนาคารที่เกี่ยวข้องในเส้นทางการเงิน</p>	<p>ระงับช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ทุกบัญชี ทุกรุนาคาร</p> <p>(พิสูจน์ข้อเท็จจริงเข้มข้น)</p> <p>เดิม ระงับการทำธุรกรรม 3-7 วัน เฉพาะบัญชี เฉพาะรุนาคาร</p>	<p>เปิดบัญชีใหม่ได้ที่สาขาเท่านั้น ทุกรุนาคาร</p> <p>(พิสูจน์ข้อเท็จจริงเข้มข้น)</p>
 <p>บัญชีรุนาคารตรวจว่าต้องสงสัย</p> <p>เริ่มดำเนินการแล้ว</p>	<p>มีรูปแบบการตรวจจับเป็นมาตรฐานเดียวกัน</p> <p>เดิม แตกต่างกันแต่ละรุนาคาร</p>	<p>ทุกรุนาคารดำเนินการตามความเสี่ยงด้วยมาตรฐานเดียวกัน เช่น ตรวจสอบเพิ่มเติม แจ้งเตือน ระงับชั่วคราว ให้ลูกค้ายืนยันตัวตน</p> <p>เดิม ระงับการทำธุรกรรม 3-7 วัน เฉพาะบัญชี เฉพาะรุนาคาร</p>	<p>ทุกรุนาคารดำเนินการตามความเสี่ยงด้วยมาตรฐานเดียวกัน เช่น ตรวจสอบเพิ่มเติม มีเงื่อนไขการใช้บัญชี</p>

การจัดกลุ่มบัญชีม้าแยกตามระดับความเสี่ยง



## BOX 7 สปท. กับการกิจพิชิตภัยการเงิน

สปท. มุ่งมั่นในการจัดการภัยทุจริตทางการเงินมาโดยตลอด และได้มีมาตรการต่าง ๆ ออกมาอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการผู้ที่กระทำความผิดให้ครบวงจรตลอดเส้นทางการใช้บริการทางการเงินของประชาชน



### ความเสียหายจากแอปดูดเงินลดลง

สำหรับภัยการเงินที่เกิดจากการโจมตีอุปกรณ์เพื่อเข้าถึง ควบคุม และสวมรอยทำธุรกรรมของมิชจาซีฟโดยที่ผู้เสียหายไม่รู้ตัว หรือที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า “แอปดูดเงิน” นั้น ที่ผ่านมามีจำนวนผู้เสียหายลดลงอย่างมาก จากประมาณ 3,000 บัญชี ในเดือนมกราคม 2567 เหลือเพียง 1 บัญชี ในเดือนธันวาคม 2567 แม้จำนวนผู้เสียหายจากแอปดูดเงินลดลง แต่การหลอกลวงให้โอนเงินรูปแบบอื่น ๆ ยังคงมีอยู่ โดย ณ เดือนธันวาคม 2567 อยู่ที่ 23,717 ราย จากช่วงเดียวกันในปี 2566 ที่ 26,575 ราย ซึ่ง สปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมดำเนินการผลักดันการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดกับประชาชน

สาเหตุที่ทำให้แอปดูดเงินลดลงต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สปท. ได้ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาอย่างเข้มข้น ตั้งแต่การผนึกกำลังกันของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคทั้งในภาคการเงินและระดับประเทศ เช่น TB-CERT สกมช. และ Google ในการหาวิธีป้องกันแอปดูดเงินเพิ่มเติม ตลอดจนการยกระดับมาตรการป้องกันความปลอดภัยในการใช้บริการ mobile banking ของ สปท. โดยไม่อนุญาตให้ใช้งานแอปพลิเคชันหากมีการตรวจพบพฤติกรรมผิดปกติ อย่างเช่น การใช้งานเครือข่ายเสมือน (VPN) หรือการสร้างหน้าจอล็อกขึ้นทับเพื่อหลอกให้คลิกลิงก์หรือเว็บไซต์ที่ซ่อนอยู่และดาวน์โหลดมัลแวร์เพื่อขโมยข้อมูลส่วนบุคคล

นอกจากนี้ สปท. ยังได้ออกแนวนโยบายบริหารจัดการภัยทุจริต เพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงิน ทั้งสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ธนาคารแห่งประเทศไทย  
BANK OF THAILAND

#เตือนอีกที

ตามมาตราการจัดการภัยทุจริตทางการเงิน  
ของธนาคารแห่งประเทศไทย

**ธนาคารจะไม่ส่งสิ่งใดทุกประเภท  
ผ่านทาง SMS อีเมล  
ในทุกกรณี**

หมายเหตุ  
- เม.ย. 67 กรณีผู้ทำธุรกรรมมาขอแจ้งข้อสงสัยถึงสปท. เป็นการเฉพาะเท่านั้น  
- การส่งสิ่งใดผ่านอีเมลหรือ SMS ถือเป็นการไม่เหมาะสมและละเมิดความเป็นส่วนตัว  
- ไม่มีการส่งสิ่งใดถึงแอปพลิเคชัน

Bank of Thailand

สปท. สื่อสารการแจ้งเตือน sms หรืออีเมลที่มีลิงก์แนบ

ธนาคารแห่งประเทศไทย  
BANK OF THAILAND

**“สแกนใบหน้า”  
เพื่อยืนยันตัวตนก่อนทำรายการ**

Q1: ใครต้องทำบ้าง?

A1: เฉพาะผู้ที่ธุรกรรมผ่านแอป mobile banking ตามเงื่อนไข

1 โอนเงิน	ตั้งแต่ 50,000 บาทต่อครั้งขึ้นไป หรือ โอนเงินรวมตั้งแต่ 200,000 บาทต่อวันขึ้นไป
2 ปรับเพิ่มวงเงิน ทรูสแตร์มอเดิร์น	ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป

หากไม่สะดวกต่อเงื่อนไขจำนวนตามเกณฑ์นี้ โปรดทำธุรกรรมผ่านช่องทางอื่น

Q2: ผู้ใดอย่างไรจะเรามีข้อมูลใบหน้าให้ที่ธนาคารหรือยัง?

A2: ตรวจสอบได้ด้วยตนเองผ่านแอป mobile banking ของธนาคารที่ใช้งาน

เช็คผ่านแอปได้แล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการรับแอป
--------------------	----------------------------

(ข้อมูล ณ วันที่ 30 พ.ค. 66)

ถ้ายังไม่สะดวกใช้แอป mobile banking สามารถไปเปิดตู้ให้สาขาบริการ หรือธนาคารเพื่อนที่ใกล้ๆ แล้วโทรขอธนาคารที่ผ่านบัญชี

ธนาคารบางแห่งมีการแจ้งเตือนไปยังลูกค้าที่ใช้งานมือถือธนาคารผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น mobile banking และ LINE เป็นต้น

Q3: เริ่มใช้เมื่อไหร่ และทำยังไงดีข้อมูลไม่ถูกจับฉวย? จะมีผลกระทบอย่างไร?

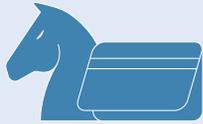
A3: ธนาคารส่วนใหญ่จะเริ่มใช้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ 2567 เป็นต้นไป

- ไม่มีผลกระทบถ้าไม่ได้ธุรกรรมผ่านแอป mobile banking เก็บไว้เหมือนเดิม Q1
- แต่หากจำเป็นต้องทำธุรกรรมดังกล่าว ยังสามารถทำผ่านช่องทางอื่นของธนาคาร เช่น internet banking สาขา หรือ ATM

Bank of Thailand

สปท. สื่อสารเกี่ยวกับการสแกนใบหน้าเพื่อยืนยันตัวตน กรณีโอนเงิน 50,000 บาทขึ้นไป

และผู้ให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับทุกรายนำไปปฏิบัติ เพื่อให้มีมาตรฐานความปลอดภัยและลดความเสี่ยงในการทำธุรกรรมทางการเงินของประชาชน โดยได้คำนึงถึงความสมดุลระหว่างความสะดวกสบายกับความปลอดภัย เช่น การดส่ง SMS ที่มีลิงก์แนบ การให้สแกนใบหน้าเมื่อโอนเงิน 50,000 บาทขึ้นไป และให้ใช้งาน mobile banking ได้เพียง 1 บัญชีต่อธนาคารเท่านั้น ที่สำคัญธนาคารจะต้องจัดให้มีสายด่วนตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อรับแจ้งเหตุภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงินและจัดการแก้ปัญหาได้อย่างทัน่วงที



## ขยายการตรวจจับบัญชีม้าได้มากขึ้น

บัญชีม้าถือเป็นเครื่องมือสำคัญของมิจฉาชีพในการหลอกลวงและปกปิดตัวตนไม่ให้เหยื่อรู้ ฉะนั้น การกวาดล้างบัญชีม้าจึงถือเป็นช่องทางสำคัญหนึ่งที่จะช่วยป้องกันภัยทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหากสามารถหยุดการเปิดบัญชีม้าหรือจำกัดการใช้งานได้ก็จะทำให้มิจฉาชีพทำงานได้ยากขึ้น และหากยับยั้งการถอนเงินออกได้ด้วยก็จะช่วยเพิ่มโอกาสในการติดตามเงินคืนให้กับผู้เสียหายได้

ที่ผ่านมาธนาคารทุกแห่งสามารถร่วมกันระงับบัญชีม้าได้ถึง 1,750,000 บัญชีในช่วงเดือนมกราคม-ธันวาคม 2567 โดยเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของ ธปท. กับพันธมิตรอีกหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และผู้ให้บริการทางการเงินกลุ่มต่าง ๆ

ก้าวสำคัญในการปราบปรามบัญชีม้าก็คือ การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ (Anti Online Scam Operation Center: AOC) ภายใต้ พรก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ในการรับแจ้งเหตุและระงับธุรกรรมต้องสงสัยให้กับผู้เสียหาย และการแลกเปลี่ยนข้อมูลเส้นทางการเงินผ่านระบบ CFR ซึ่งช่วยทำให้ตำรวจสามารถสืบสวนสอบสวนและอายัดบัญชีของผู้ต้องสงสัยได้เร็วขึ้น

อีกมาตรการสำคัญก็คือ การเพิ่มความเข้มงวดในการจัดการบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีพฤติกรรมผิดปกติ โดยให้ทุกธนาคารจัดการบัญชีบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงจากเดิมที่ตรวจจับเฉพาะ “บัญชี” ที่กระทำผิด มาเป็นตรวจจับทุกบัญชีที่อยู่ภายใต้ “รายชื่อ” ของผู้กระทำผิด เพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าของบัญชีเปิดบัญชีใหม่ได้อีก รวมถึงกำหนดมาตรฐานการจัดการบัญชีม้า (ม้าดำ ม้าเทา ม้าน้ำตาล) ให้เป็นแนวทางเดียวกันโดยมีความเข้มงวดลดหลั่นกันไปตามระดับความเสี่ยง เช่น ห้ามโอนเงินเข้า ห้ามโอนเงินออก ระงับการเปิดบัญชีใหม่ ขณะที่แต่ละธนาคารก็สามารถกำหนดเงื่อนไขการใช้ mobile banking ให้ปลอดภัยยิ่งขึ้นเพิ่มเติมได้ด้วย

มาตรการจัดการภัยทุจริตของ ธปท. นั้น แม้มีความจำเป็นต่อยกระดับความเข้มข้นเพื่อแก้ปัญหาภัยการเงินให้ได้เร็วและมากที่สุด เพื่อให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อน้อยที่สุด แต่ก็ได้คำนึงถึงการรักษาสมดุลที่ต้องไม่กระทบต่อการให้บริการทางการเงินโดยสุจริตจนเกินสมควรด้วยเช่นกัน



สแกนเพื่อรับชมคลิปวิดีโอการแถลงข่าว “การยกระดับมาตรการจัดการภัยทุจริตทางการเงิน” เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2567

## ใครควรต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยการเงิน?

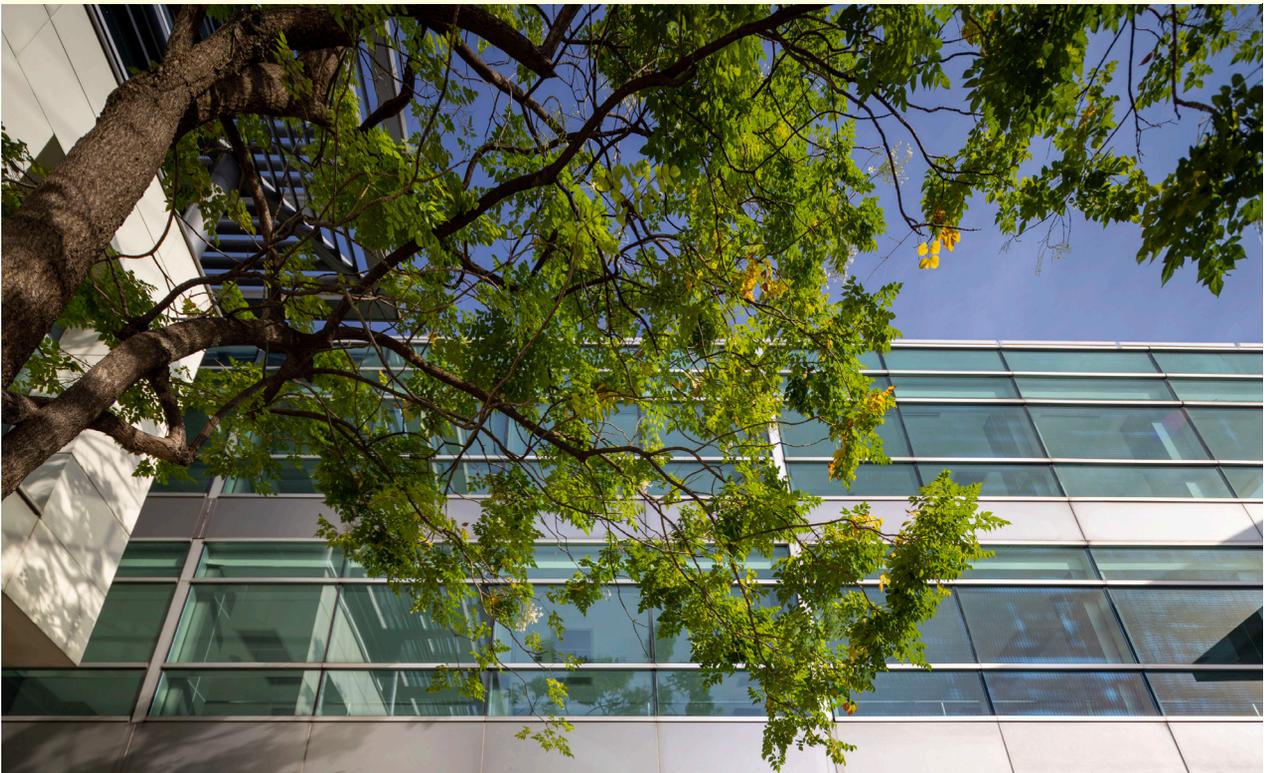


ธปท. มีหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และผู้ให้บริการทางการเงินให้ปฏิบัติตามแผนนโยบายและมาตรการที่ ธปท. กำหนด โดยเรื่อง “การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน” เป็นหนึ่งในประเด็นที่ ธปท. ให้ความสำคัญซึ่งมีกระบวนการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนนโยบายและมาตรการที่ ธปท. กำหนดอย่างสม่ำเสมอ

ฉะนั้น หากพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการทางการเงินเป็นผลจากความบกพร่องของผู้ให้บริการที่ไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงตามแนวทางที่หน่วยงานกำกับดูแลได้กำหนดไว้ ก็ควรจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย โดย ธปท. อยู่ระหว่างผลักดันกฎหมายเพิ่มเติมให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกับ

ภาคส่วนต่างๆ ทั้งรัฐบาล ฝ่ายนิติบัญญัติ หน่วยงานกำกับภาคโทรคมนาคม สถาบันการเงิน และผู้ให้บริการอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การร่วมกันรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ

ทั้งนี้ การรับมือภัยการเงินให้เกิดประสิทธิผลต้องอาศัยการยกระดับมาตรการป้องกันภัยทุจริตทางการเงินที่เข้มงวดของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ให้บริการโทรคมนาคม และที่ขาดไม่ได้คือ การสร้างความตระหนักรู้ในหมู่ประชาชนเกี่ยวกับความเสี่ยงและวิธีการป้องกันภัยทุจริต โดยเฉพาะการระมัดระวังและรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลการเงินส่วนตัวอย่างเคร่งครัด และการติดตามตรวจสอบบัญชีและการทำธุรกรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้บริการทางการเงินได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ได้รับความคุ้มครองและมีความปลอดภัย



# การวางรากฐานและพัฒนาระบบการชำระเงิน

การดูแลเสถียรภาพ และความมั่นคง  
ปลอดภัยของระบบการชำระเงิน  
(Stability & Safety)



การเพิ่มประสิทธิภาพ  
ความเร็ว ลดต้นทุน  
(Efficiency)

การเข้าถึงบริการชำระเงิน  
(Inclusion)

ระบบการชำระเงินเป็นฟันเฟืองสำคัญที่สนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การดูแลให้ระบบการชำระเงินมีเสถียรภาพ ให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคง และปลอดภัย (Stability and Safety) จึงเป็นหัวใจสำคัญที่ ธปท. ยึดถือมาโดยตลอด นอกจากนี้ ธปท. ยังมุ่งเน้นการวางรากฐานโครงสร้างพื้นฐานและบริการชำระเงินทางดิจิทัลเพื่อยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency) ให้ประชาชนและภาคธุรกิจใช้บริการได้สะดวก รวดเร็ว และต้นทุนต่ำอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการชำระเงินที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และช่วยให้ประชาชนและภาคธุรกิจสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างทั่วถึง (Inclusion)

ในปี 2567 ธปท. ได้ผลักดันการต่อยอดให้ระบบการชำระเงินมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการกลุ่มต่าง ๆ ภายใต้การกำกับดูแลที่ยืดหยุ่น เท่าทัน และมีประสิทธิภาพ โดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงเชิงระบบกระทบในวงกว้าง ตัวอย่างเช่น

**การพัฒนาระบบพร้อมเพย์ให้รองรับการใช้มาตรฐานข้อความสากล ISO 20022** เพื่อรองรับการรับ-ส่งข้อมูลประกอบรายการชำระเงิน ข้อมูลทางธุรกิจ และการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ โดยได้ใช้มาตรฐานข้อความสากล ISO 20022 กับบริการ QR payment ตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี 2567 และจะใช้กับบริการรับโอนเงินจากต่างประเทศ ภายในไตรมาส 1 ปี 2568

**การพัฒนาระบบบาทเน็ตให้สามารถรองรับนวัตกรรมด้านการชำระเงินมูลค่าสูง** ลดต้นทุนของผู้เกี่ยวข้อง และสามารถยกระดับการให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมรับมือกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น

**การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ (cross-border payment)** โดยในปี 2567 ได้เชื่อมโยงการชำระเงินผ่าน QR payment กับ สปป. ลาวเพิ่มเติม ทำให้ปัจจุบันมีการเชื่อมโยงแล้วกับ 8 ประเทศหรือเขตเศรษฐกิจ

ในปี 2567 ธปท. ได้ดำเนินนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมทั้งยกระดับการกำกับดูแลให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล สรุปได้ดังนี้



## หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน

ธปท. ได้ทบทวนกฎหมายและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านระบบและบริการ การชำระเงิน รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล เพื่อยกระดับการดูแลความ ปลอดภัย เพิ่มประสิทธิภาพและคุ้มครองผู้ใช้บริการ ตลอดจนรองรับพัฒนาการ ด้านการชำระเงินในอนาคต โดยคำนึงถึงผลกระทบรอบด้านและระดับความเสี่ยง ภายใต้นโยบาย Regulatory Impact Assessment (RIA) โดยอยู่ระหว่างพิจารณา ปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

### > การยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีความสำคัญเชิงระบบ (Systemically Important Retail Payment Systems: SIRPS)

ซึ่งเป็นแนวทางการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน ที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อสนับสนุนผู้ใช้บริการการชำระเงิน สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินได้ ด้วยต้นทุนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สอดคล้องตามแนวนโยบายภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย (financial landscape) ที่ให้ความสำคัญกับการ เปิดให้เกิดการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน ทางการเงิน (Open Infrastructure) และการ ส่งเสริมการแข่งขันในการพัฒนาบริการทาง การเงิน (Open Competition) โดยยกระดับ หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเพื่อผู้ใช้บริการระบบ

SIRPS มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การ กำกับดูแลเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ทั่วไปใน 3 เรื่องสำคัญ ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (2) ด้านการบริหาร ความเสี่ยงและความมั่นคงปลอดภัย และ (3) ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการของระบบและการ ส่งเสริมการแข่งขัน เพื่อให้ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ที่สำคัญมีการดำเนินการที่เหมาะสมสอดคล้อง กับระดับความเสี่ยงของระบบการชำระเงิน รวมทั้ง ช่วยยกระดับระบบการชำระเงินรายย่อยที่สำคัญ ให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถให้บริการได้อย่างปลอดภัยและต่อเนื่อง

### > การทบทวนหลักเกณฑ์และกระบวนการกำกับดูแล เพื่อรองรับพัฒนาการ ด้านการชำระเงินในอนาคต

1) ปรับปรุงหลักเกณฑ์และกระบวนการพิจารณา การอนุญาตขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการรายใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดกรองศักยภาพ ของผู้ที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจการชำระเงิน

2) ปรับปรุงหลักเกณฑ์กำกับดูแลและยกเลิก หลักเกณฑ์ที่สร้างภาระเกินจำเป็น ซ้ำซ้อนกับ หลักเกณฑ์อื่น หรือไม่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน เช่น ปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติซ้ำซ้อน ให้รวมอยู่ในประกาศเดียวกัน ได้แก่ หลักเกณฑ์ การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และหลักเกณฑ์ด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่าง เป็นธรรม

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างการประชุมผล สัมฤทธิ์ พรบ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 และประกาศหลักเกณฑ์ภายใต้ พรบ. ดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพรบ. หลักเกณฑ์ การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยจัดให้มีการรับฟัง ความเห็นเพื่อประกอบการปรับปรุงกฎหมาย หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล การประกอบธุรกิจระบบและบริการการชำระเงิน และคาดว่าจะเผยแพร่รายงานการประเมินผล สัมฤทธิ์ พรบ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ภายในเดือนพฤษภาคม 2568



## การกำกับและตรวจสอบผู้ประกอบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ธปท. ส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการชำระเงินรายใหม่เพื่อขยายการเข้าถึงและเพิ่มทางเลือกในการใช้บริการชำระเงิน โดยในปี 2567 มีผู้ประกอบการที่ได้รับการอนุญาตใหม่จำนวน 8 ราย ส่งผลให้มีผู้ประกอบการที่ได้รับการอนุญาตและขึ้นทะเบียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 139 ราย ประกอบด้วยผู้ที่ได้รับอนุญาต 135 ราย และขึ้นทะเบียน 4 ราย รวมใบอนุญาต 320 ฉบับ และใบขอขึ้นทะเบียน 4 ฉบับ

ธปท. กำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนในปี 2567 ตามพรบ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 แบบต่อเนื่อง (ongoing supervision) ทั้งการออกตรวจสอบและการติดตามผู้ประกอบการภายใต้การกำกับ ตามระดับความเสี่ยงและความสำคัญ (risk-based & proportionate approach) ผ่านเครื่องมือและระบบที่รองรับกระบวนการกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่อง โดยมีการติดตามความเสี่ยงทั้งด้านการเงิน (financial risk) ด้านการดำเนินการ (operational risk) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT risk) และด้านกฎระเบียบข้อบังคับ (compliance risk) โดยใช้เครื่องมือและข้อมูลที่มีในการติดตามสัญญาณความเสี่ยงแต่เนิ่น ๆ เพื่อจัดการความเสี่ยงได้อย่างทันท่วงที โดยอยู่ระหว่างพัฒนาและทดสอบระบบเครื่องมือรองรับการกำกับดูแล (supervisory tools) เพื่อสนับสนุนให้การตรวจสอบแบบ ongoing เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ธปท. ยังเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับผู้ประกอบการภายใต้การกำกับดูแล โดยพัฒนาระบบ e-Learning เพื่อเป็นสื่อในการเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และประกาศที่เกี่ยวข้องตาม พรบ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่ง ธปท. มุ่งหวังให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงด้วยตนเอง (self-regulated) ได้อย่างทันท่วงที เพื่อยกระดับการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมไปถึงการให้บริการให้มีความยั่งยืน โปร่งใส มีความน่าเชื่อถือ



## การจัดการระบบการชำระเงิน

ในปี 2567 การให้บริการระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET) ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินและโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินสำคัญที่สนับสนุนกิจกรรมทางการเงินและเสถียรภาพทั้งของระบบการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินของประเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานระบบบาทเน็ตทั้งในส่วนของ ธปท. และของผู้ใช้บริการบาทเน็ต เป็นไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่อง ธปท. จึงมุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น โดยจัดให้มีการทดสอบแผนตอบสนองกรณีฉุกเฉินประจำปี รวมทั้งกำชับให้สมาชิกของระบบต้องติดตามและทดสอบแผนฉุกเฉินของตนเองสำหรับเตรียมความพร้อมรองรับเหตุฉุกเฉินไว้อย่างต่อเนื่องด้วย

ณ สิ้นปี 2567 ระบบบาทเน็ตมีผู้ใช้บริการ 58 แห่ง แบ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ไทย 17 แห่ง สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 แห่ง บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ 5 แห่ง สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น 6 แห่ง ส่วนราชการ สถาบันอื่น ๆ 10 แห่ง และส่วนงานภายใน ธปท. 9 ส่วนงาน โดยในปี 2567 มีผู้ใช้บริการ 1 สถาบัน ขอเข้าใช้บริการบาทเน็ตเพิ่มเติม ได้แก่ บริษัทหลักทรัพย์ กรุงศรี จำกัด (มหาชน) และ 1 สถาบัน ขอลาออกจากการเป็นสมาชิก ได้แก่ บริษัทหลักทรัพย์ กรุงศรี พัฒนสิน จำกัด (มหาชน)

สำหรับสถิติการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ตปี 2567 มีปริมาณรายการโอนเงินรวม 5.6 ล้านรายการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 7.7% และมูลค่าโอนเงินรวม 1,023.9 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4.2%

การผลิตธนบัตรที่ปลอดภัย  
ต่อการปลอมแปลง มีประสิทธิภาพ  
และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม



ธนบัตรเพียงพอ  
รองรับการใช้งาน

สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่  
less-cash society

ปัจจุบันการขยายตัวของการชำระเงินดิจิทัลทำให้การใช้เงินสดลดลงต่อเนื่อง แต่การใช้เงินสดก็ยังคงมีบทบาทอยู่มากในระบบการชำระเงินไทย ดังนั้น ในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมที่ใช้เงินสดน้อยลง (less-cash society) ธปท. จึงต้องดูแลให้ประชาชนกลุ่มที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสื่อการชำระเงินดิจิทัลสามารถเข้าถึงเงินสดได้ และดูแลให้ระบบมีเงินสดเพียงพอรองรับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ ยังบริหารจัดการวงจรธนบัตรตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการกระจายสู่มือประชาชนให้มีประสิทธิภาพ มีการลดต้นทุนด้วยการใช้วัสดุที่ทนทาน การป้องกันการปลอมแปลง และการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในการผลิต ตลอดจนรวมศูนย์ในการจัดการเงินสดเพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อนด้วย

ในปี 2567 ธปท. มีการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพิมพ์และบริหารจัดการธนบัตรที่สำคัญ ดังนี้

### > การเปลี่ยนแปลงวัสดุการผลิตธนบัตรจากกระดาษสู่พอลิเมอร์

ธปท. ได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการพิมพ์ธนบัตร โดยการเปลี่ยนวัสดุจากกระดาษเป็นพอลิเมอร์ ทำให้ธนบัตรสามารถหมุนเวียนใช้งานได้คงทนมากขึ้นถึง 4 เท่า ซึ่งได้เริ่มออกใช้ธนบัตรพอลิเมอร์ชนิดราคา 20 บาทเมื่อเดือนมีนาคม 2565 ปัจจุบันมีธนบัตรพอลิเมอร์ชนิดราคา 20 บาทหมุนเวียนอยู่ในระบบถึงครึ่งหนึ่งของธนบัตรชนิดราคา 20 บาททั้งหมด และหลังจากการใช้งานธนบัตรพอลิเมอร์ชนิดราคา 20 บาท มาเกือบ 3 ปี พบว่า คุณภาพได้พัฒนาขึ้นอย่างมากจากปัญหาความทนทานในการพับ หมึกหลุดลอก หรือสีซีดจางของธนบัตรพอลิเมอร์ชนิดราคา 50 บาท (แบบ 15) ที่ออกใช้ในปี 2540

การเปลี่ยนมาใช้ธันบัตร์พอลิเมออร์มีประโยชน์หลัก ดังนี้

1) **ลดการสะสมของเชื้อโรค** จากผลการศึกษาและทดสอบ พบว่าสารเคลือบบนธันบัตร์พอลิเมออร์ช่วยลดการสะสมของเชื้อโรคบนธันบัตร์

2) **ลดต้นทุนการผลิต** จากการติดตามการออกใช้ธันบัตร์พอลิเมออร์ชนิดราคา 20 บาท ที่มีอายุการใช้งาน 2.5 ปี ยังคงอยู่ในสภาพดีมากกว่า 80% ขณะที่ธันบัตร์กระดาษที่มีอายุการใช้งานเท่ากัน จะมีธันบัตร์ที่อยู่ในสภาพดีไม่ถึง 20% อายุการใช้งานที่ยาวขึ้น ทำให้ความต้องการผลิตธันบัตร์ใหม่ในแต่ละปีลดลง ทำให้ต้นทุนการผลิตธันบัตร์ในภาพรวมลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

3) **ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม** พอลิเมออร์เป็นวัสดุที่สามารถรีไซเคิลได้ ทำให้ธันบัตร์ที่ถูกทำลายสามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย ขณะที่ธันบัตร์ที่ผลิตจากกระดาษมักถูกนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงเท่านั้น และอายุการใช้งานที่ยาวขึ้นยังช่วยลดปริมาณการผลิตธันบัตร์ในแต่ละปี จาก 690 ล้านฉบับต่อปีในปี 2564 (ที่ผลิตธันบัตร์กระดาษทั้งหมด) เหลือ 350 ล้านฉบับต่อปีในปี 2567 ทำให้ลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมด้วย โดยช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Green House Gas: GHG) ลง 2,700 ตัน CO<sub>2</sub>e ต่อปี เทียบเท่ากับการปลูกต้นพะยูงถึง 1,250 ไร่

## > การใช้ทรัพยากรร่วมในการบริหารจัดการธันบัตร์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

ธปท. ดำเนินนโยบายการจัดการธันบัตร์มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการธันบัตร์โครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการศูนย์เงินสดกลาง (Consolidated Cash Center: CCC) และโครงการ White Label Smart Machine (WSM)

### 1) โครงการศูนย์เงินสดกลาง

มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง ธปท. และสถาบันการเงินในการบริหารจัดการเงินสดในระดับ wholesale ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน แต่ยังช่วยลดต้นทุนในภาพรวมของระบบได้อย่างมีนัยสำคัญ โดย ธปท. มีแผนเปิดศูนย์เงินสดกลาง 9 แห่ง โดยเปิดดำเนินการแล้ว 7 แห่ง ได้แก่ ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา ระยอง พิษณุโลก สุราษฎร์ธานี และหาดใหญ่ และจะเสร็จในปี 2568 อีก 2 แห่งที่เชียงใหม่และกรุงเทพฯ ในปี 2568 คาดว่าจะสามารถลดต้นทุนการบริหารจัดการธันบัตร์ลงได้ 20-30% จากก่อนดำเนินการ

### 2) โครงการ White Label Smart Machine (WSM)

มุ่งเน้นลดความซ้ำซ้อนของการตั้งเครื่อง ATM ในบริเวณเดียวกัน โดยไม่ลดระดับการเข้าถึงเงินสดของประชาชน ธปท. ได้ทำงานร่วมกับสถาบันการเงินและสมาคมธนาคารไทยเพื่อกำหนดแนวทางในการให้บริการ WSM ซึ่งเป็นเครื่องรับฝาก/ถอนเงินอัตโนมัติที่สามารถให้บริการร่วมกันหลายธนาคารได้ โดยคาดว่าจะเริ่มให้บริการได้ในปี 2568



## การลดความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน

- > การป้องกันและการบังคับใช้กฎหมายกรณีการประกอบธุรกิจการชำระเงินที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนหรือไม่ได้รับใบอนุญาต

ธปท. มุ่งเน้นการดูแลผู้ใช้บริการการชำระเงินให้ได้รับบริการที่ปลอดภัย มีการคุ้มครองผู้ใช้บริการตาม พรบ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 จึงติดตามการประกอบธุรกิจการชำระเงินที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนและไม่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ธปท. ได้เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนผ่านช่องทางที่ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบรายชื่อของผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนผ่านเว็บไซต์ของ ธปท. (BOT License Check) เพื่อสร้างความมั่นใจในการใช้บริการและให้สามารถหลีกเลี่ยงการใช้บริการจากผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับของ ธปท. รวมถึงประชาชนยังสามารถร้องเรียนหรือแจ้งข้อมูลการประกอบธุรกิจที่อาจเข้าข่ายไม่เป็นไปตามกฎหมายผ่านเว็บไซต์ของ ธปท. หรือแจ้งกับเจ้าหน้าที่ผ่านระบบ BOT contact center โทร. 1213 ได้ โดย ธปท. จะมีการตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วน หากเข้าข่ายเป็นการประกอบธุรกิจที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย จะมีการประสานงานกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของภาครัฐเพื่อดำเนินการร้องทุกข์และดำเนินคดีต่อไป

ธนาคารแห่งประเทศไทย  
BANK OF THAILAND

### เช็กข้อมูลผู้ให้บริการทางการเงิน ที่ BOT License Check ครบ จบในที่เดียว

🔍 [app.bot.or.th/BOTLicenseCheck](https://app.bot.or.th/BOTLicenseCheck)

ระบบการตรวจสอบข้อมูลใบอนุญาต  
หรือใบขึ้นทะเบียนให้ประกอบธุรกิจ  
ที่อยู่ภายใต้กำกับของแบงก์ชาติ

เช็กสถานะของใบอนุญาต และประเภทของบริการ  
 อีกทั้งยังสามารถดาวน์โหลดหนังสือ  
 แสดงผลการตรวจสอบได้

- ✓ สถาบันการเงิน
- ✓ สินเชื่อบุคคลภายใต้กำกับ (P-Loan)
- ✓ สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ (Nano Finance)
- ✓ E-Money
- NEW ✓ ผู้ให้บริการแลกเปลี่ยนเงิน (Money Changer) และอื่น ๆ อีกมากมาย

**อย่าหลงเชื่อ  
มิจฉาชีพ!**

- 1 **เช็กให้ชัด** ว่าเป็นผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาตและมีสถานะ **คงอยู่**
- 2 **โทรติดต่อ** ไปยังผู้ให้บริการที่ถูกอ้างชื่อจากเบอร์ที่อยู่ในเว็บไซต์ ก่อนทำธุรกรรม

## > การบริหารจัดการความเสี่ยงในระบบบาทเน็ต

สำหรับการบริหารความเสี่ยงระบบบาทเน็ต ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญยิ่งยวด (Systemically Important Payment System: SIPS) ในปี 2567 ธปท. ยังคงให้ความสำคัญกับการเพิ่มความเข้มแข็งในกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงและการปฏิบัติงานให้สอดคล้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI) มาตรฐาน ISO 27001 และ ISO 22301 อย่างต่อเนื่อง โดย ธปท. ตระหนักถึงความเสี่ยงกรณีเกิดเหตุวินาศภัยหรือเหตุฉุกเฉิน เช่น การถูกคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การก่อการร้าย และภัยพิบัติรุนแรง จึงจัดทำแผนฉุกเฉินการดำเนินการกรณีระบบบาทเน็ตไม่สามารถให้บริการได้โดยสิ้นเชิง (BAHTNET Offline: BNO) เพื่อให้การชำระเงินระหว่างสถาบันสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องไม่เกิดผลกระทบในวงกว้าง

นอกจากนี้ ธปท. บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท สำนักหักบัญชี (ประเทศไทย) จำกัด ได้ร่วมกันซักซ้อมแผน offline ร้องรับกรณีที่เกิดเหตุโครงสร้างพื้นฐานด้านการเงิน (Financial Market Infrastructure: FMI) เกิดเหตุขัดข้องพร้อมกันมากกว่า 1 แห่ง ตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) ของ IMF ในปี 2561

ภายหลังการปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ภายในองค์กร ธปท. จัดให้มีทีมงานบริหารความเสี่ยงภายใต้สายโครงสร้างพื้นฐานและบริการระบบการชำระเงิน เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนให้มีการควบคุมความเสี่ยงและการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นทีมตอบสนองเหตุการณ์ความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือภาวะวิกฤตที่เกิดกับระบบบาทเน็ตและบริการด้านการชำระเงิน พันธบัตร และธนบัตร ที่มีการประสานเชื่อมโยงกับส่วนงานสำคัญอื่นใน ธปท. ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานเหตุการณ์ต่อผู้บริหารระดับสูง และสายงานอื่นที่เกี่ยวข้องใน ธปท. อาทิ สายบริหารความเสี่ยงองค์กร สายตรวจสอบกิจการภายใน ได้อย่างรอบด้านและเท่าทันสถานการณ์ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างระบบการบริหารความเสี่ยงให้มีความเข้มแข็ง เพิ่มกลไกการป้องกันความเสี่ยง เพื่อให้ ธปท. สามารถให้บริการระบบโครงสร้างพื้นฐานและบริการระบบการชำระเงินของประเทศได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ยกระดับเทคโนโลยีระบบการให้บริการด้านการชำระเงินให้ทันสมัยเตรียมความพร้อมให้รองรับเทคโนโลยีใหม่ ตลอดจนเพิ่มศักยภาพและเสถียรภาพของการให้บริการชำระเงินด้วยการปรับปรุงชุดอุปกรณ์โครงสร้างพื้นฐานของระบบงานการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ของ ธปท. (BOT Electronic Financial System: BOT-EFS) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการให้บริการบาทเน็ตและพันธบัตรออมทรัพย์รัฐบาล ตลอดจนได้เพิ่มประสิทธิภาพการรับส่งข้อมูลระหว่าง ธปท. และหน่วยงานภายนอกผ่าน Application Programming Interface หรือ API ที่ให้บริการอยู่แล้ว รวมทั้งมีแผนที่จะนำ API มาใช้กับระบบการชำระเงินอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางและขีดความสามารถของระบบการชำระเงินตามทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยด้วย

# การพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมทางการเงิน ควบคู่ไปกับผลิตภัณฑ์เพื่อความยั่งยืน

ภายใต้แนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน (Financial Landscape) ธปท. ดำเนินแนวนโยบายด้านการเงินดิจิทัลและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ภาคการเงินพร้อมรับมือกับความท้าทายสำคัญในระยะข้างหน้า



## ด้านการเงินดิจิทัล

ธปท. มุ่งหวังให้ภาคการเงินสามารถใช้เทคโนโลยีและข้อมูลในการพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการอย่างรับผิดชอบ (Responsible Innovation) ภายใต้หลักการสำคัญ 3 ข้อ ได้แก่ (1) เปิดกว้างในการแข่งขันให้ผู้เล่นทั้งรายเดิมและรายใหม่ (Open Competition) (2) เปิดกว้างให้ผู้ให้บริการกลุ่มต่าง ๆ เข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสมและเป็นธรรม (Open Infrastructure) และ (3) เปิดกว้างให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูล (Open Data)



## ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ธปท. มุ่งหวังให้ภาคสถาบันการเงินช่วยสนับสนุนภาคเศรษฐกิจไทยเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคำนึงถึงจังหวะเวลาและความเร็วที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยที่ต่างจากสากล โดยที่ผ่านมา ธปท. ได้วางรากฐานสำคัญ (building blocks) 5 ด้านมาอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย (1) การปรับกระบวนการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินเพื่อให้มีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน (products and services) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคธุรกิจ (2) มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (taxonomy) (3) ฐานข้อมูลที่เป็นระบบและเข้าถึงได้ และมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลของสถาบันการเงิน (data and disclosure) (4) โครงสร้างแรงจูงใจ (incentive) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในภาคการเงินที่เหมาะสม และ (5) องค์กรความรู้และทักษะของบุคลากรในภาคการเงิน (capacity building)



## นวัตกรรมการเงินเพื่ออนาคต ตามหลัก 3 Open

### > การเปิดกว้างให้เกิดการแข่งขันในภาคการเงิน (Open Competition)

หนึ่งในนโยบายสำคัญที่สนับสนุนทิศทางด้าน Open Competition ของ ธปท. ได้แก่ การเปิดให้มีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank) เข้ามาเป็นผู้ให้บริการทางการเงินรูปแบบใหม่ในระบบสถาบันการเงินไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี การให้บริการดิจิทัล และการใช้ข้อมูลที่หลากหลาย เข้ามาพัฒนาและนำเสนอบริการทางการเงินที่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่ม

โดยเฉพาะรายย่อยและ SMEs ที่ยังเข้าไม่ถึงหรือยังไม่ได้รับบริการทางการเงินอย่างเพียงพอเหมาะสม และช่วยสร้างประสบการณ์ในการใช้บริการทางการเงินที่ดีขึ้นแก่ผู้ใช้บริการ รวมถึงกระตุ้นการแข่งขันในระบบสถาบันการเงินไทยอย่างเหมาะสมทั้งด้านราคาและคุณภาพ โดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงิน หรือความเสียหายแก่ประโยชน์ของผู้ฝากเงินหรือผู้ใช้บริการในวงกว้าง

ในช่วงวันที่ 20 มีนาคม-19 กันยายน 2567 (ระยะเวลา 6 เดือน) กระทรวงการคลังและ ธปท. เปิดให้ผู้ที่ยื่นคำขออนุญาตจัดตั้ง Virtual Bank โดยมีผู้ยื่นคำขออนุญาตดังกล่าวมายัง ธปท. จำนวนทั้งสิ้น 5 ราย ซึ่ง ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณาคุณสมบัติ ศักยภาพ และความสามารถในการประกอบธุรกิจ Virtual Bank ของผู้ขออนุญาตให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจ Virtual Bank โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจการเงินไทยโดยรวมและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน ก่อนเสนอรายชื่อผู้ที่สมควรได้รับอนุญาต

ให้ประกอบธุรกิจต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ คาดว่าจะสามารถประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ภายในช่วงกลางปี 2568 โดยผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถเปิดดำเนินธุรกิจได้ภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบดังกล่าว

ในด้านการกำกับดูแล ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแล Virtual Bank ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2567 โดยกำหนดให้ Virtual Bank ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป รวมถึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่กำหนดเพิ่มเติม เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับช่องทางการให้บริการ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่รองรับการให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล เพื่อให้การกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยงมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจของ Virtual Bank ที่ให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล



ธปท. ชี้แจงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจ Virtual Bank เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2567

## > การเปิดกว้างให้เข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน (Open Infrastructure)

### 1) การทดสอบ retail CBDC

โครงการ retail CBDC เป็นการพัฒนาและทดสอบโครงสร้างพื้นฐานของระบบการชำระเงินรายย่อยด้วยสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง รองรับการชำระเงินรายย่อยของประชาชนและภาคธุรกิจ และเปิดกว้างให้กับผู้ให้บริการทางการเงินที่หลากหลายสามารถเข้าถึงและพัฒนานวัตกรรมของบริการชำระเงินใหม่ โดย ธปท. ทดสอบโครงการ retail CBDC ระยะ pilot ในช่วงปลายปี 2565-ตุลาคม 2566 ร่วมกับผู้ให้บริการ 3 ราย ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทูชีทูพี (ประเทศไทย) จำกัด รวมถึงประชาชน 4,000 รายและร้านค้า 140 ราย โดยมีปริมาณธุรกรรมโอนเงินและชำระเงินมูลค่าจริงรวมทั้งสิ้น 55,695 ธุรกรรม คิดเป็นมูลค่า 4.49 ล้านบาท

จากการทดสอบพบว่าโครงสร้างพื้นฐาน retail CBDC มีศักยภาพในการรองรับการทำธุรกรรมชำระเงินรายย่อยของประชาชนและร้านค้า โดยประชาชนสามารถทำธุรกรรมโดยใช้ retail CBDC เป็นทางเลือกในการโอนเงินและชำระค่าสินค้าและบริการได้ ขณะเดียวกัน ระบบโครงสร้างพื้นฐาน retail CBDC สามารถรองรับการเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการที่หลากหลาย (ธนาคารพาณิชย์และผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน) นอกจากนี้ การทดสอบความเป็นไปได้ในเชิงเทคโนโลยี (proof-of-concept) ยังพบว่า โครงสร้างพื้นฐาน retail CBDC มีศักยภาพในการสนับสนุนและพัฒนานวัตกรรมของบริการชำระเงินใหม่ที่มีประสิทธิภาพ เช่น กลไกการชำระราคาที่มีการกำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติ (programmable payment)

ทั้งนี้ ในระยะต่อไป ธปท. จะนำผลการทดสอบ retail CBDC ไปต่อยอดเป็นแนวทางการศึกษาและพัฒนานวัตกรรมของระบบการชำระเงินในอนาคต โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและทดสอบในเชิง proof-of-concept ของระบบการชำระเงินและส่งมอบสินทรัพย์ในรูปแบบ Tokenization อย่างไรก็ตาม ธปท. ยังไม่มีแผนที่จะออกใช้ retail CBDC สำหรับการชำระเงินรายย่อยของประชาชนเป็นการทั่วไป

ผลลัพธ์จากการทดสอบ retail CBDC ในสภาพแวดล้อมและการทำธุรกรรมจริง (Real-Value Transaction)

“retail CBDC มีศักยภาพในการเป็นระบบชำระเงินทางเลือกและสามารถรองรับปริมาณธุรกรรมจำนวนมากได้”

←----- การทำงานขั้นพื้นฐาน ----->

ด้านธุรกิจและปฏิบัติการ

- ✓ การออกแบบ CBDC สามารถรองรับการผลิต กระจาย และทำลาย CBDC ได้ต่อเนื่อง
- ✓ สามารถเชื่อมต่อกับโครงสร้างพื้นฐานของระบบการชำระเงินปัจจุบัน และใช้งานข้ามผู้ให้บริการทางการเงินรายอื่นได้อย่างดี

ด้านกฎหมายและบัญชี

- ธปท. หรือแนวทางปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องเพื่อทดสอบการใช้ retail CBDC ที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ได้แก่
- ✓ ด้านกฎหมาย
  - ✓ ด้านบัญชี
  - ✓ ด้าน AML/CFT

ด้านการบริหารความเสี่ยง

การทดสอบรอบรีน และไม่กระทบต่อการดำเนินงาน เนื่องจาก ธปท. ได้ร่วมกำหนดแผนการรับมือ Business Continuity Plan ร่วมกับผู้ให้บริการทางการเงินในช่วงทดสอบที่ครอบคลุมความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี/ไซเบอร์ และด้านปฏิบัติการ

ประสิทธิภาพของระบบ retail CBDC

- ✓ สามารถรองรับปริมาณธุรกรรมรายย่อยของประชาชนและร้านค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ✓ สามารถเชื่อมต่อกับระบบการชำระเงินที่ผู้ให้บริการทางการเงินแต่ละรายมีอยู่เดิมเพื่อทำธุรกรรมแลกเปลี่ยน CBDC โดยไม่เกิดข้อติดขัด

การพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน

**การกำหนดเงื่อนไขการชำระเงินที่รองรับผู้ให้บริการที่หลากหลาย**  
โครงสร้างสถาปัตยกรรมของระบบ retail CBDC มีคุณสมบัติของ Common Functionality ที่เอื้อต่อการพัฒนาและกระจายนวัตกรรมระหว่างผู้ให้บริการทางการเงินได้อย่างรวดเร็ว เช่น ฟังก์ชันในการกำหนดเงื่อนไขการชำระเงิน (programmability)

การพัฒนา use case ในรูปแบบ Token

การออกแบบ retail CBDC ในลักษณะ Token-based เปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินใหม่ในรูปแบบของ Token เช่น การติดตามและจัดการภัยทุจริตทางการเงินที่เร็วขึ้น

การเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่เปิดกว้างให้เข้าถึงได้

- ✓ สามารถรองรับและเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการทางการเงินที่หลากหลาย ทั้งธนาคารพาณิชย์ และ non-bank
- ✓ ผู้ให้บริการทางการเงินหลากหลายประเภทสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานระบบ retail CBDC ได้โดยตรง เอื้อให้เกิดการแข่งขันเพื่อพัฒนาบริการทางการเงินใหม่ ๆ

## 2) โครงการ mBridge

โครงการ mBridge เป็นโครงการความร่วมมือต่อเนื่องระหว่าง ธปท. ธนาคารกลางฮ่องกง (HKMA) สถาบันศึกษาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (PBC DCI) ธนาคารกลางสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (CBUAE) และ ศูนย์พัฒนานวัตกรรมของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BISIH) ณ ฮ่องกง ในการพัฒนาระบบชำระเงินระหว่างประเทศด้วยสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (wholesale CBDC) โดยใช้เทคโนโลยี Distributed Ledger Technology (DLT) เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการทำธุรกรรมโอนเงินระหว่างประเทศของ ธนาคารพาณิชย์และภาคธุรกิจ

ในปี 2566-2567 ธปท. และธนาคารกลางสมาชิกของโครงการ mBridge ผลักดันโครงการ mBridge ในระยะ Pre-Minimum Viable Product (Pre-MVP) เพื่อเตรียมการไปสู่การใช้งานจริงในขอบเขตจำกัด โดยครอบคลุมทั้งในด้าน (1) ระบบเทคโนโลยี โดยติดตั้งระบบและทดสอบตามมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมาตรฐานสากล (2) กฎระเบียบในการทำธุรกรรม โดยจัดทำเอกสารทางกฎหมายและข้อกำหนดสำหรับรองรับการทำธุรกรรมมูลค่าจริงด้วย wholesale CBDC รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง

โดยในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2567 ธนาคารกลางสมาชิกของโครงการ mBridge ธนาคารพาณิชย์ไทยและต่างประเทศได้ร่วมกันทดสอบการทำธุรกรรมโอนเงินระหว่างประเทศมูลค่าจริงบนระบบ mBridge โดยผลการทดสอบพบว่าระบบ mBridge สามารถช่วยให้การโอนเงินระหว่างประเทศรวดเร็วขึ้น โดยผู้รับเงินปลายทางสามารถได้รับเงินทันที อีกทั้งยังช่วยลดต้นทุนและลดความเสี่ยงด้านการชำระดุลของการทำธุรกรรมโอนเงินระหว่างประเทศ

จากความสำเร็จดังกล่าว ธปท. และธนาคารกลางสมาชิกของโครงการ mBridge จึงต่อยอดการพัฒนาโครงการ mBridge ไปสู่ระยะ Minimum Viable Product (MVP)<sup>19</sup> ในปี 2568-2569 เพื่อเป็นระบบทางเลือกให้กับธนาคารพาณิชย์และภาคธุรกิจสำหรับการทำธุรกรรมโอนเงินระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ในระยะ MVP นั้น ธปท. จะมุ่งเน้นการพัฒนาระบบหรือกลไกที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการทำธุรกรรม และผลักดันให้มีประเทศและสกุลเงินใหม่เพิ่มเติมบนระบบ mBridge ซึ่งจะช่วยให้ภาคธุรกิจสามารถทำธุรกรรมโอนเงินระหว่างประเทศได้สะดวก รวดเร็ว ต้นทุนต่ำและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น



ธปท. ร่วมกับธนาคารกลางฮ่องกง ทำวิจัยและพัฒนา ระบบต้นแบบที่รองรับการทำธุรกรรมชำระหนี้และส่งมอบสินทรัพย์ระหว่างประเทศในรูปแบบ Tokenization

<sup>19</sup> Minimum Viable Product (MVP) หมายถึงระบบที่สามารถรองรับการทำธุรกรรมพื้นฐาน (core functionalities) ได้ในวงจำกัด โดยมีการกำหนดขอบเขตการใช้งานจำนวนและประเภทผู้ใช้งาน (limited usage)

### 3) การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินข้ามพรมแดน (Cross-border Payment Linkage)

ธปท. มีนโยบายต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างขึ้น จากระบบพร้อมเพย์ที่เป็นการโอนเงินแบบทันทีที่สะดวกรวดเร็วสำหรับธุรกรรมภายในประเทศ ไปสู่การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินกับต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มอาเซียนที่มีแรงงานข้ามชาติหรือนักท่องเที่ยวระหว่างกันเป็นจำนวนมาก เพื่อสนับสนุนการโอนเงินของแรงงาน การค้าชายแดน และการท่องเที่ยว ผ่านบริการ 2 รูปแบบ คือ

(1) การชำระเงินระหว่างประเทศด้วย QR payment เพื่ออำนวยความสะดวกในการชำระเงินของชาวต่างชาติ ปัจจุบันไทยมีการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศด้วย QR payment แล้วกับ 8 ประเทศหรือเขตเศรษฐกิจ โดยในปี 2567 ได้เชื่อมโยงกับ สปป. ลาว ซึ่งได้เริ่มให้บริการเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2567 เพิ่มเติมจากญี่ปุ่น กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และฮ่องกง ที่เชื่อมโยงก่อนหน้านี้ ช่วยให้ร้านค้าไทยมีช่องทางดิจิทัลรับเงินจากนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มโอกาสขายสินค้าได้มากขึ้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจไทยที่เดินทางไปประเทศดังกล่าวสามารถใช้ mobile banking ของธนาคารที่เข้าร่วมโครงการ ชำระเงินในต่างประเทศได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง

ธุรกรรมการชำระเงินระหว่างประเทศผ่าน QR payment เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2567 มีการใช้จ่ายผ่าน cross-border QR payment ระหว่างไทยและ สปป. ลาว ถึง 1.5 แสนธุรกรรม รวม 285 ล้านบาท ในขณะที่มาเลเซีย มีการใช้จ่ายผ่าน cross-border QR payment มากสุดที่ 1.9 ล้านธุรกรรม รวม 1,105 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจากปีก่อนหน้า 6 เท่า รองลงมาคืออินโดนีเซีย และฮ่องกง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการรับรู้และเชื่อมั่นในบริการในวงกว้างมากขึ้น

นอกจากนี้ ในปี 2567 ธปท. ร่วมกับสถาบันการเงินผู้ให้บริการทั้ง 6 แห่ง ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ร้านค้ามี QR code รองรับการชำระเงินและใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคใต้ซึ่งมีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติอันดับ 1 โดยเริ่มนำร่องในพื้นที่จังหวัด ยะลา สตูล และกระบี่ ทั้งนี้ จากการสำรวจการใช้งานจาก 500 ร้านค้า พบว่า 91% ของร้านค้ายืนยันว่า

รับเงินจากลูกค้าต่างชาติได้สะดวกขึ้น และ 56% ของร้านค้ามียอดขายเพิ่มขึ้น<sup>20</sup>

(2) การโอนเงินระหว่างประเทศ โดยการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างระบบ PromptPay ของไทย และ PayNow ของสิงคโปร์มีแนวโน้มการใช้งานที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ช่วยให้การโอนเงินของประชาชนและธุรกรรมการค้าของภาคธุรกิจสะดวกรวดเร็ว มีต้นทุนต่ำลง โดยในปี 2567 จำนวนธุรกรรมอยู่ที่ 869,000 รายการ มูลค่าธุรกรรมรวม 5,800 ล้านบาท เพิ่มขึ้นประมาณ 23% จากปีก่อน



ผู้บริหารและทีมงาน ธปท. ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์การใช้ cross-border QR payment ที่ภาคใต้

<sup>20</sup> ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในบทความ “ตอบโจทย์ธุรกิจได้ รับจ่ายด้วย QR ข้ามพรมแดน” ที่ [www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/regional-articles/reg-article-2024-10.html](http://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/regional-articles/reg-article-2024-10.html)

#### 4) Nexus: การพัฒนาการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินรายย่อยระหว่างประเทศ (Multilateral Linkages)

ธปท. ร่วมกับธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements: BIS) และธนาคารกลางพันธมิตรได้พัฒนาการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินรายย่อยระหว่างประเทศในรูปแบบพหุภาคีหรือที่เรียกว่าโครงการ Nexus ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีบริการโอนเงินระหว่างประเทศที่สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และต้นทุนต่ำ โดยในปี 2567 ได้มีการออกแบบระบบงาน Nexus แล้วเสร็จ และ ธปท. ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงเข้าร่วมโครงการ Nexus ระยะที่ 4 ร่วมกับธนาคารกลางมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินเดีย และ BIS เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2567 เพื่อดำเนินการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกลาง (Nexus Scheme Organization: NSO) และพัฒนาระบบงาน Nexus ตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยมีแผนจะเปิดให้บริการภายในปี 2570



ธปท. ร่วมกับธนาคารกลางประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และอินเดีย ในฐานะสมาชิกกลุ่มแรกของ Nexus ลงนามข้อตกลงเข้าร่วมโครงการ Nexus ระยะที่ 4

## > การเปิดกว้างให้ใช้ประโยชน์จากข้อมูล (Open Data)

ธปท. ได้เผยแพร่เอกสารเรื่องแนวนโยบายการเปิดกว้างให้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลตามสิทธิของผู้ใช้บริการ (Open Banking Data for Consumer Empowerment) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2566 เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสาธารณชนเกี่ยวกับทิศทางของแนวนโยบายดังกล่าว โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีให้ประชาชนและผู้ประกอบการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนไปยังผู้ให้บริการทางการเงินรายอื่น ๆ เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในระบบการเงินดิจิทัลที่จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมและต่อยอดบริการทางการเงินให้ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่มได้ดียิ่งขึ้นและด้วยต้นทุนที่ต่ำลง โดยมุ่งเน้นการแก้ปัญหาสำคัญ ได้แก่ (1) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบอย่างเหมาะสม และ (2) การบริหารจัดการทางการเงินส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นช่องว่างสำคัญของระบบการเงินไทย

ในปี 2567 ธปท. ได้หารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ผู้ให้บริการสินเชื่อและผู้ให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางนโยบาย แผนงาน และชุดข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการได้รับบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์มากขึ้น โดยในเดือนตุลาคม 2567 ได้ประกาศความร่วมมืออย่างเป็นทางการภายใต้โครงการ “Your Data ข้อมูลของคุณ สู่บริการทางการเงินที่ตอบโจทย์” โดยจะผลักดันให้มีช่องทางให้ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนทั้งข้อมูลในภาคการเงินและนอกภาคการเงินไปยังผู้ให้บริการทางการเงินต่าง ๆ ได้ ดังนี้

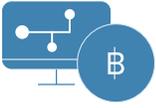
1) **ข้อมูลนอกภาคการเงิน** : ธปท. ได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) การไฟฟ้าส่วนนครหลวง (กฟน.) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) การประปานครหลวง (กปน.) การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) และกรมสรรพากร เพื่อพัฒนาช่องทางให้ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลแบบภาษีเงินได้ และข้อมูลการใช้จ่ายและจ่ายค่าไฟฟ้าและน้ำประปาไปยังผู้ให้บริการทางการเงินทางดิจิทัลได้อย่างสะดวกและปลอดภัย โดยคาดว่าจะเริ่มใช้สิทธิส่งได้ภายในปี 2568

2) **ข้อมูลในภาคการเงิน** : ธปท. อยู่ระหว่างผลักดันร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีกลไกให้ผู้ค้าสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลที่มีอยู่กับผู้ให้บริการทางการเงินได้ โดยในปี 2568

(1) ธปท. จะออกหลักเกณฑ์ให้ผู้ให้บริการภายใต้การกำกับของ ธปท. ที่เก็บข้อมูลเงินฝาก การชำระเงิน และสินเชื่อของลูกค้าจัดทำกลไกที่พร้อมให้ผู้ค้าใช้สิทธิส่งข้อมูลดังกล่าวทางช่องทางดิจิทัลได้สะดวก ปลอดภัย และไม่ถูกปิดกั้น และจะหารือร่วมกับ ก.ล.ต. และ คปภ. ให้การออกหลักเกณฑ์และการกำกับดูแลมีความสอดคล้องกันต่อไป และ (2) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่จะใช้ร่วมกันในการรับส่งข้อมูลของลูกค้าเพื่อให้มั่นใจว่าออกแบบมาให้ผู้ค้าสามารถใช้งานได้จริง โดยคาดว่าจะพัฒนาหลักเกณฑ์แล้วเสร็จพร้อมให้ผู้ค้าทยอยใช้สิทธิส่งข้อมูลชุดแรกๆ ได้ภายในปี 2569



งานแถลงข่าวเปิดตัวโครงการ “Your Data ข้อมูลของคุณ สู่บริการทางการเงินที่ตอบโจทย์”



## เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech)

ธปท. มุ่งหวังให้ภาคการเงินมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology หรือ FinTech) อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาบริการทางการเงินให้ช่วยตอบสนองความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจได้ดีขึ้น และแก้ปัญหาที่มีในบริบทไทย ทั้งนี้ เทคโนโลยีเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความสะดวกสบายและลดต้นทุนในการทำธุรกรรมทางการเงิน แต่ยังต้องมีความปลอดภัยและมีการดูแลผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม ในปี 2567 ธปท. ดำเนินโครงการสำคัญเพื่อสนับสนุนการพัฒนา FinTech ในประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 โครงการหลัก ได้แก่

### > การขยายขอบเขตการทดสอบการนำเสนอนวัตกรรมทางการเงินภายใต้กรอบ Enhanced Regulatory Sandbox

ธปท. ปรับปรุงแนวปฏิบัติ regulatory sandbox ซึ่งเป็นกรอบการทดสอบนวัตกรรมทางการเงินให้เปิดกว้างมากขึ้น รองรับผู้ให้บริการทางการเงินทั้งที่อยู่และไม่อยู่ภายใต้กำกับดูแลของ ธปท. ให้สามารถเข้าร่วมทดสอบนวัตกรรมได้ โดยจะต้องดำเนินการภายในขอบเขตและระยะเวลาจำกัด โดย ธปท. ร่วมกับหน่วยงานผู้กำกับดูแลในภาคการเงิน ได้แก่ ก.ล.ต. คปภ. และ สศค. กำหนดกลไกการทำงานเพื่อพิจารณาแนวนโยบายและหาข้อสรุปร่วมกันสำหรับนวัตกรรมทางการเงินที่มีความเกี่ยวข้องของระหว่างหน่วยงานกำกับดูแล (cross-regulators) และพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถดำเนินการทดสอบได้

ในปี 2567 ธปท. มีการเปิดโครงการทดสอบนวัตกรรมการชำระราคาที่มีการกำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติ (programmable payment) ซึ่งเป็นการชำระราคาค่าสินค้าและบริการที่มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อกำหนดเงื่อนไขการทำธุรกรรมโดยอัตโนมัติ ซึ่งคาดว่าจะช่วยเพิ่มศักยภาพของระบบการเงินและการชำระเงิน โดยมีรูปแบบบริการ (use cases) แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) payment & settlement คือ การชำระราคาสินค้าหรือบริการและการชำระดุล

โดยกำหนดเงื่อนไขในการทำธุรกรรมอัตโนมัติไว้ล่วงหน้า (2) escrow service คือ การดูแลผลประโยชน์ของลูกค้าสัญญา โดยกำหนดเงื่อนไขการส่งมอบไว้ล่วงหน้า ตามข้อตกลงในสัญญา (3) asset tokenization คือ การชำระราคาหรือการจ่ายผลตอบแทน โดยกำหนดเงื่อนไขในการทำธุรกรรมอัตโนมัติไว้ล่วงหน้า และ (4) supply chain financing คือ การทำธุรกรรมกับคู่ค้า โดยกำหนดเงื่อนไขในการทำธุรกรรมอัตโนมัติไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ มีผู้ผ่านการพิจารณาอนุมัติให้เข้าทดสอบจำนวน 8 ราย ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ ผู้ให้บริการรับชำระเงิน และบริษัทเทคโนโลยีที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. โดยมีรูปแบบการทดสอบการให้บริการที่หลากหลายทั้งบริการชำระเงิน และการเพิ่มประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจและตลาดทุน โดย ธปท. จะประเมินประโยชน์และความเสี่ยงของรูปแบบการให้บริการด้วยเทคโนโลยีใหม่ที่ได้จากการทดสอบ เพื่อใช้เป็นแนวทางพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในระยะต่อไป ร่วมกับการประเมินภาพภูมิทัศน์ภาคการเงินไทยในการสนับสนุนนวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการ

## การทดสอบ programmable payment



### > โครงสร้างพื้นฐานกลางเพื่อรองรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนสำหรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของนิติบุคคล (TrustBiz Connex)

ธปท. ร่วมกับบริษัท ไทยดิจิทัล ไอดี จำกัด (TDID) บริษัท เนชั่นแนล ดิจิทัล ไอดี จำกัด (NDID) และ ธนาคารพาณิชย์ ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกลาง เพื่อรองรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนสำหรับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของนิติบุคคล (TrustBiz Connex) เพื่อช่วยให้นิติบุคคลสามารถทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ได้สะดวก ปลอดภัย น่าเชื่อถือ และมีผลตามกฎหมาย รวมทั้งช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนิติบุคคลในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ระบบ TrustBiz Connex ให้บริการที่สำคัญ ได้แก่ การเรียกค้นข้อมูลนิติบุคคลผ่านระบบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (e-Information Exchange) การพิสูจน์และยืนยันตัวตนกรรมการหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล (e-KYC) การมอบอำนาจผู้กระทำการแทนนิติบุคคล (Electronic Power of

Attorney: e-POA) และการลงนามอิเล็กทรอนิกส์ในเอกสาร (e-Signature)

ในไตรมาส 4 ของปี 2567 มีธนาคารพาณิชย์จำนวน 9 ราย เข้าร่วมทดสอบการให้บริการ TrustBiz Connex ภายใต้ regulatory sandbox ของ ธปท. ในรูปแบบ MVP ซึ่งเป็นการให้บริการจริง โดยมี use case ขั้นต่ำที่สามารถให้บริการซึ่งช่วยสร้างมูลค่าและประโยชน์ให้กับผู้ใช้งาน ซึ่งในช่วงการทดสอบจะมุ่งเน้นการใช้ระบบ TrustBiz Connex เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจในการขอสินเชื่อ และการลงนามอิเล็กทรอนิกส์ในเอกสารต่าง ๆ ทั้งนี้ ภายหลังจากการให้บริการช่วง MVP ธปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะประเมินคุณภาพการให้บริการของ TrustBiz Connex เพื่อขยายขอบเขตการให้บริการให้กว้างขึ้นในปี 2568



## การธนาคารเพื่อความยั่งยืน

ธปท. ได้ผลักดันแนวคิดการธนาคารเพื่อความยั่งยืน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลมาอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ได้มีการสื่อสารความคาดหวังต่อภาคสถาบันการเงินในด้านความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมทั้งในแง่ความสามารถของสถาบันการเงินในการประเมินโอกาสและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้น และบทบาทของภาคสถาบันการเงินในการสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจไทยไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างทันการณ์ โดยคำนึงถึงจังหวะเวลา (timing) และความเร็ว (speed) ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อรักษาความสมดุลระหว่างการพัฒนาไปสู่เป้าหมายด้านความยั่งยืนและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยในปี 2567 มีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

### > การวางรากฐานระบบนิเวศเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในภาคการเงิน

#### 1) การกำกับดูแลสถาบันการเงินในมิติความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ธปท. มีแนวนโยบาย เรื่องการดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ<sup>21</sup> และผลักดันให้สมาคมธนาคารไทยจัดทำคู่มือการดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Industry Handbook) ในปี 2566 โดยมีแผนจะให้ธนาคารพาณิชย์ประเมินความพร้อมในการผนวกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการสำคัญตามแนวนโยบายและคู่มือข้างต้นในปี 2568 ดังนั้น เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินการได้ตามแผนในปี 2567 ธปท. จึงได้ (1) จัดทำและสื่อสารความคาดหวังการดำเนินการตามแนวนโยบายและคู่มือข้างต้นสำหรับธนาคารพาณิชย์แต่ละกลุ่ม เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์เตรียมความพร้อมก่อนการประเมินความพร้อมของตนเองในปี 2568 (2) ผลักดันให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีความสำคัญต่อระบบ (Domestic systemically important banks: D-SIBs) จัดทำ

แผนการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (transition plan) ในส่วนของการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินธุรกิจ สำหรับภาคเศรษฐกิจที่มีนัยสำคัญต่อพอร์ตของธนาคารพาณิชย์หรือต่อระบบเศรษฐกิจไทยอย่างน้อย 1 sector ภายในปี 2568 และ (3) จัดทำโครงการนำร่องการทดสอบภาวะวิกฤตในมิติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate stress test) เพื่อกระตุ้นให้สถาบันการเงินตระหนักและมีองค์ความรู้เรื่องความเสี่ยงทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate-related financial risks) ต่อลูกหนี้ของตนเอง โดยเริ่มดำเนินการกับธนาคารพาณิชย์กลุ่ม D-SIBs และธนาคารพาณิชย์อื่นที่มีความพร้อม รวมทั้งสิ้น 11 แห่ง สำหรับความเสี่ยงทางกายภาพ (physical risk) ก่อนในปี 2567 และในปี 2568 ธปท. จะขยายการดำเนินการไปยังความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนผ่าน (transition risk) ต่อไป

<sup>21</sup> เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ธปท. ได้ออกแนวนโยบาย เรื่อง การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (standard practice) เพื่อสื่อสารตามความคาดหวังให้ธนาคารพาณิชย์ประเมินโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานสำคัญ 4 ด้าน คือ (1) โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ (governance) (2) การกำหนดกลยุทธ์ (strategy) (3) การบริหารความเสี่ยง (risk management) และ (4) การเปิดเผยข้อมูล (disclosure)

## 2) การพัฒนามาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ธปท. ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม และภาคการเงิน พัฒนามาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามระดับความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (Thailand Taxonomy) เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนการปรับตัวของธุรกิจและองค์กรต่าง ๆ และช่วยลดปัญหาการกล่าวอ้างเกินจริงหรือการฟอกเขียว (greenwashing) โดยในปี 2567 ธปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำ Thailand

Taxonomy ระยะที่ 2 สำหรับภาคการเกษตร ภาคอาคารและอสังหาริมทรัพย์ ภาคอุตสาหกรรมการผลิต และภาคการจัดการของเสีย ต่อเนื่องจาก Thailand Taxonomy ระยะที่ 1 ที่จัดทำสำหรับภาคพลังงานและภาคการขนส่ง โดยได้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อ Thailand Taxonomy ระยะที่ 2 ในช่วงวันที่ 28 ตุลาคม 2567-10 มกราคม 2568 และคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2568

### > การผลักดันให้เกิดการเริ่มปรับตัวอย่างเป็นรูปธรรม

ในปี 2567 ธปท. มุ่งเน้นสนับสนุนการปรับตัวด้านสิ่งแวดล้อมของภาคธุรกิจให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับบริบทไทย จึงได้ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ 8 แห่ง จัดทำโครงการ Financing the Transition ซึ่งเปิดตัวไปเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2567 โดยให้ธนาคารพาณิชย์ออกแบบและนำเสนอผลิตภัณฑ์สินเชื่อและบริการที่ช่วยสนับสนุนให้ภาคธุรกิจปรับตัวจาก brown เป็น less brown กล่าวคือ ปรับกระบวนการดำเนินงานที่มีหรือได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมสูงไปสู่การดำเนินงานให้มีหรือได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมน้อยลง ซึ่งผลิตภัณฑ์ของทั้ง 8 ธนาคารพาณิชย์ร่วมกันครอบคลุมภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยที่มีความจำเป็นต้องปรับตัว เช่น ภาคการผลิต ภาคก่อสร้าง ภาคอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร และภาคโรงแรม รวมถึงตอบโจทย์ SMEs ให้สามารถเริ่มปรับตัวจากก้าวเล็ก ๆ ได้ก่อน โดยมีเงื่อนไขที่เหมาะสมและจูงใจให้ลูกค้าปรับตัว

ให้เกิดผลจริง และสามารถรองรับลูกค้าที่ต้องการปรับตัวในกิจกรรมคล้ายกันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ด้วย (อ่านเพิ่มเติมใน Box 8)

ธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมโครงการตั้งเป้าหมายปล่อยสินเชื่อภายใต้โครงการนี้รวมกันที่ประมาณ 100,000 ล้านบาทภายในปี 2568 โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2567 ธนาคารพาณิชย์อนุมัติสินเชื่อภายใต้โครงการไปแล้วประมาณครึ่งหนึ่งของเป้าที่ตั้งไว้ ในระยะต่อไป ธปท. คาดว่าโครงการนี้จะสามารถขยายผลทั้งในมิติจำนวนลูกค้าและสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการในวงกว้างขึ้น และมีทิศทางปรับตัวที่ตรงจุดและครบวงจรมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SMEs ที่ส่งออกหรืออยู่ในห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) ได้รับแรงกดดันจากกฎเกณฑ์ของต่างประเทศและจากคู่ค้า ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง



## BOX 8

## Financing the Transition:

## พลังภาคการเงินเพื่อการปรับตัวสู่ความยั่งยืนของธุรกิจไทย

โครงการ Financing the Transition เป็นความร่วมมือระหว่าง ธปท. และธนาคารพาณิชย์ 8 แห่ง โดยมีจุดเด่นใน 3 มิติด้วยกัน **มิติที่ 1** คือ ตอบโจทย์บริบทไทย โดยเน้นสนับสนุนการปรับตัวจาก brown เป็น less brown และช่วย SMEs ให้ได้เริ่มปรับตัวจากก้าวเล็ก ๆ ก่อน **มิติที่ 2** ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายและออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าเป้าหมายของตนตามความชำนาญของแต่ละธนาคารพาณิชย์ ซึ่งแม้ผลิตภัณฑ์ของแต่ละธนาคารพาณิชย์จะมีความแตกต่างกัน แต่เมื่อรวมกันของทั้ง 8 แห่งแล้ว สามารถครอบคลุมลูกค้าในภาคเศรษฐกิจสำคัญค่อนข้างครบถ้วน **มิติที่ 3** เน้นทำจริง คือ ธนาคารพาณิชย์ทำจริงโดยมีการให้สินเชื่อที่ออกแบบให้เงื่อนไขตอบโจทย์และให้คำปรึกษาแก่ลูกค้าเพื่อให้ลูกค้าสามารถปรับตัวได้จริง ลูกค้าทำจริง โดยนำสินเชื่อที่ได้ไปลงทุนปรับกระบวนการทางธุรกิจที่สำคัญและมีการติดตามวัดผลว่าทำจริงและทำแล้วมีผลต่อสิ่งแวดล้อมจริง ผู้ประกอบการที่จำเป็นต้องปรับตัวในลักษณะคล้ายกันก็สามารถมาสมัครใช้สินเชื่อและบริการดังกล่าวจากธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมโครงการได้

ทั้งนี้ จากประสบการณ์ที่ธนาคารพาณิชย์ได้เริ่มดำเนินการโครงการไปแล้ว ธปท. สรุปได้ว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญ ได้แก่

1) ความตระหนักของธุรกิจถึงความจำเป็นที่ต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมยังมีไม่มากนัก โดยธุรกิจที่มีความตระหนักในเรื่องนี้และเห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับตัว ได้แก่ ธุรกิจที่ได้รับแรงกดดันจากกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องและจากคู่ค้าแล้ว เช่น ธุรกิจโรงแรมที่มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวจากยุโรป ซึ่งส่วนหนึ่งเริ่มปรับตัวเพื่อให้ได้ green hotel certificate แล้ว

อย่างไรก็ดี มองไปข้างหน้าแรงกดดันจะยิ่งเข้มข้นขึ้นจาก (1) เกณฑ์ต่างประเทศที่จะเริ่มมีผลใน 1-2 ปีข้างหน้า เช่น มาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดนหรือ Carbon

Border Adjustment Mechanism (CBAM) ของยุโรป อังกฤษและออสเตรเลีย หรือข้อบังคับยกเลิกการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวของยุโรป และกฎหมายสินค้าปลอดการตัดไม้ทำลายป่า (EU Deforestation-free Regulations: EUDR) และ (2) ภาครัฐอยู่ระหว่างการเสนอบังคับใช้พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจะกำหนดให้ภาคธุรกิจที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงต้องรายงานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และมีแผนลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ดังนั้น สิ่งสำคัญคือต้องเร่งสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ภาคธุรกิจ เพื่อให้สามารถเริ่มปรับตัวได้อย่างทันการณ์

2) ในการปรับตัวนั้น นอกจากเงินทุน ภาคธุรกิจต้องการความช่วยเหลือด้านองค์ความรู้ด้วย ธุรกิจจำนวนมากยังขาดความรู้และความเข้าใจถึงแนวทางและวิธีการในการปรับตัว เช่น องค์ความรู้ในการวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก วิธีการและเทคโนโลยีการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมกับธุรกิจของตน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือ/พันธมิตรทั้งจากบริษัทเทคโนโลยีและผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษาแก่ภาคธุรกิจ

3) การสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวในวงที่กว้างขึ้นจำเป็นต้องมีมาตรการที่ช่วยผลักดันและสนับสนุนจูงใจอย่างเป็นระบบทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น มาตรการทางภาษี การให้เงินสนับสนุน green certificate และการสนับสนุนจากบริษัทขนาดใหญ่ที่เป็นหัวขบวนของห่วงโซ่อุปทาน

ดังนั้น การสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของเศรษฐกิจไทยไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมจึงมิใช่สิ่งที่ภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่งจะดำเนินการให้สำเร็จเพียงลำพังได้ แต่ต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการเงิน ในการผลักดันและให้การสนับสนุนแก่ภาคธุรกิจอย่างครบวงจร เพื่อให้ภาคธุรกิจไทยสามารถปรับตัวเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่นทันการณ์



สแกนเพื่อรับชมคลิปวิดีโอ  
Financing the Transition  
สินเชื่อเชิงซิงภาคธุรกิจสู่ความยั่งยืน

# Financing the Transition

## การเงินเพื่อการปรับตัวสู่ความยั่งยืนของภาคธุรกิจ



งานเปิดตัว Financing the Transition การเงินเพื่อการปรับตัวสู่ความยั่งยืนของภาคธุรกิจ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2567 เป็นความร่วมมือระหว่าง ธปท. และ ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 8 แห่ง



“ การได้รับสินเชื่อจากโครงการ Financing the Transition มาปรับปรุงกระบวนการทำฟาร์ม ทำให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นมาก สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างลงตัว แคมป์เหมือนมีธนาคาร คอยเป็นที่ปรึกษาอยู่เคียงข้าง ทำให้รู้สึกว่าได้เดินอยู่คนเดียว เลยมีกำลังใจและมุ่งมั่นที่จะทำธุรกิจนี้ต่อไป ”

คุณสุนทร สิงห์โค  
ผู้ประกอบการเลี้ยงสุกรขุนที่ได้รับสินเชื่อ  
โครงการ Financing the Transition



“ การได้รับสินเชื่อเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ยังช่วยขับเคลื่อนให้ เป้าหมายของโรงพยาบาลที่จะให้ได้มาตรฐาน LEED Gold ในการลดก๊าซเรือนกระจกสามารถสำเร็จเป็นรูปธรรมได้จริง ที่สำคัญสินเชื่อดังกล่าวยังมีระยะเวลาการชำระเงินกู้ที่สมเหตุ สมผลและอัตราดอกเบี้ยที่จูงใจ เพื่อให้ทางโรงพยาบาลมั่นใจและ กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง ”

นายแพทย์พนะ จันทรภม  
โรงพยาบาลในเครือบางปะกอก-ปิยะเวท ที่ได้รับสินเชื่อ  
โครงการ Financing the Transition

# การสร้างความร่วมมือและเครือข่าย



## ความร่วมมือกับต่างประเทศ

ธปท. มีการขับเคลื่อนกลยุทธ์ด้านต่างประเทศ (international strategy) เพื่อให้ ธปท. ได้รับการยอมรับว่าเป็นธนาคารกลางที่มีความเป็นมืออาชีพและมีความน่าเชื่อถือในเวทีระหว่างประเทศ ทั้งในระดับโลกและในระดับภูมิภาค

### > การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กรและเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศระดับสากล

ในปี 2567 ธปท. เข้าร่วมการประชุมเวทีระหว่างประเทศที่ ธปท. เป็นสมาชิกทั้ง BIS และ International Monetary Fund (IMF) เพื่อร่วมให้มุมมองและประสบการณ์ของกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ ผลักดันประเด็นเชิงนโยบายด้านเศรษฐกิจการเงิน และสร้างความร่วมมือในระดับนานาชาติอย่างสม่ำเสมอ อาทิ การประชุม BIS Annual Conference ครั้งที่ 23 ซึ่ง ธปท. ร่วมให้มุมมองและถอดบทเรียนจากการดำเนินนโยบายการเงินในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีกรอบการดำเนินนโยบายที่ยืดหยุ่น (robust monetary policy framework) เพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนของระบบเศรษฐกิจการเงินโลกที่สูงขึ้น หรือการประชุม High-level Meeting on Cross-border Payments ของคณะ BIS Committee on Payments and Market Infrastructures (CPMI) ที่ ธปท. ร่วมแบ่งปันประสบการณ์และความท้าทายในการพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยและการเชื่อมระบบการชำระเงินข้ามพรมแดน ทั้งในรูปแบบทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะโครงการ Nexus

ธปท. ในฐานะผู้แทนกลุ่มออกเสียงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAVG) ใน International Monetary and Financial Committee (IMFC) ยังได้ผลักดันท่าทีของกลุ่ม SEAVG โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือนโยบายแบบผสมผสานที่ต้องมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ รวมถึงเสนอให้ IMF ทำการศึกษาผลกระทบของการแบ่งขั้วทางภูมิเศรษฐศาสตร์ (geoeconomic fragmentation) ในโลกที่มีความเชื่อมโยงสูง และพัฒนาการของเงินดิจิทัลที่ปลอดภัยและทั่วถึง โดยเฉพาะในประเด็นภัยการเงินดิจิทัล ความปลอดภัยไซเบอร์ และการกระจุกตัวของความเสี่ยงจากการใช้แพลตฟอร์มที่มีผู้เล่นน้อยราย รวมถึงการผลักดันให้มีการทบทวนโควตาของ IMF ให้สะท้อนบทบาทของประเทศกลุ่มตลาดเกิดใหม่ที่เพิ่มขึ้นในเศรษฐกิจโลก

นอกจากนี้ ธปท. ยังเริ่มดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD)

### > การส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น และความร่วมมือในภูมิภาค (Regional Cooperation)

ธปท. ร่วมกับธนาคารกลางจีนได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการเข้าถึงการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการชำระค่าสินค้าและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของ ธปท. ที่มุ่งสร้างระบบนิเวศทางการเงินให้เอื้อต่อการค้าและการลงทุนในภูมิภาค นอกจากนี้ ธปท. ยังพัฒนาความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับธนาคารกลางในภูมิภาค อาทิ ฮองกง ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม เพื่อนำองค์ความรู้มาต่อยอดงานยุทธศาสตร์สำคัญของ ธปท. ในด้านตลาดเงิน รวมถึงนโยบายและการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน

> การมีส่วนร่วมในความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA)

ธปท. ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินของไทยเข้าร่วมการเจรจา FTA ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางการเงินและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับประเทศคู่ค้า ทั้งหมด 5 ฉบับ โดยมี FTA 1 ฉบับ คือ FTA ไทย-สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (European Free Trade Association: EFTA) ที่สามารถสรุปผลการเจรจา ร่วมกันแล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2567 ทั้งนี้ FTA ดังกล่าวเป็น FTA ฉบับแรกที่ไทยทำกับกลุ่มประเทศใน ยุโรป อันจะช่วยลดอุปสรรคทางการค้า อำนวยความสะดวกกับภาคธุรกิจและสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูด การลงทุน นอกจากนี้ ธปท. ยังมีส่วนร่วมในการเจรจาความตกลงการค้าเสรีกับประเทศอื่น ๆ อีกด้วย ได้แก่ ไทย-สหภาพยุโรป ไทย-เกาหลีใต้ อาเซียน-แคนาดา และอาเซียน-จีน



ผู้บริหาร ธปท. เข้าร่วมการประชุม IMF-WBG Annual Meetings 2024 ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา โดยไทยจะเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมในปี 2569



ผู้บริหาร ธปท. เข้าร่วมเสวนาในงาน ASEAN+3 Economic Cooperation and Financial Stability Forum 2024 ณ กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้



## การสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการ ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชน

ธปท. ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้จากงานศึกษาวิจัย เพื่อใช้เป็นรากฐานในการทำนโยบายสำหรับดูแลเศรษฐกิจและเสถียรภาพการเงินในระยะสั้น ควบคู่กับการวางรากฐานโครงสร้างทางเศรษฐกิจในระยะยาว เพื่อให้การออกนโยบายอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีคุณภาพ มีหลักฐานเชิงประจักษ์ และมีภาวะวัดประเมินผลมาตรการในอดีตเพื่อนำไปใช้พัฒนาการออกแบบนโยบายในอนาคตให้ดียิ่งขึ้น ผ่านการดำเนินงานของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (PIER) ซึ่งมีพันธกิจหลักในการส่งเสริมการทำวิจัยเชิงลึกและการสนับสนุนการนำงานวิจัยไปใช้ในการทำนโยบายให้แก่ ธปท. และประเทศ โดย PIER ให้ความสำคัญกับทั้งงานวิจัยที่ช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่วงวิชาการสากล และงานวิจัยที่จะช่วยตอบโจทย์และสร้างนัยต่อการออกแบบนโยบายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของประเทศ

PIER และ ธปท. รวมถึงสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่งยังได้สร้างเวทีเพื่อเผยแพร่งานวิจัยและส่งเสริมการอภิปรายนโยบายรัฐบาลอย่างสร้างสรรค์ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายกับทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และสื่อมวลชน เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปปรับใช้เพื่อตอบโจทย์ของทุกฝ่ายได้ โดยในปี 2567 PIER และ ธปท. ได้ร่วมกันดำเนินงานดังต่อไปนี้

### > Fostering Research: การสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัย

PIER และ ธปท. ร่วมกันสร้างองค์ความรู้และงานวิจัย โดยเผยแพร่เป็นบทความวิจัยเชิงวิชาการฉบับเต็ม (PIER Discussion Paper) บทความวิจัยฉบับย่อ (aBRIDGED) และบทความวิชาการขนาดสั้น (Economic Pulse) ผ่านเว็บไซต์ของ PIER และ ธปท. รวมมากกว่า 30 บทความตลอดปี 2567

PIER ได้ผลิตผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมงานวิจัยใน 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านนโยบายการเงิน การคลัง ด้านตลาดแรงงานและสวัสดิการสังคม ด้านผลิตภาพและการแข่งขัน ด้านการเงินภาคครัวเรือน และด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยในปีที่ผ่านมา งานวิจัยได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร Journal of International Money and Finance จำนวน 2 บทความ และหนังสือจำนวน 2 เล่ม คือ Inequality and Globalization: Improving Measurement Through Integrated Financial Accounts และ Escaping Poverty Traps and Unlocking Prosperity in the Face of Climate Risk นอกจากนี้ ผลงานวิจัยยังได้ถูกนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติหลายที่ เช่น Asian Economic Development Conference 2024, Singapore Economic Review Conference 2024 และ World Bank EAPCE Research Center Seminar

PIER ยังทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์มเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยภายนอก ธปท. ผ่านช่องทางเว็บไซต์และ Facebook และมีการให้ทุนสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ แก่นักวิจัยไทยภายนอกอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนงานวิจัยที่มีคุณภาพและสร้างองค์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ให้กับวงการวิชาการระดับประเทศ

นอกจากนี้ ฝ่ายงานหลักใน ธปท. ได้ร่วมสร้างองค์ความรู้โดยเน้นทำงานศึกษาถึงประเด็นเศรษฐกิจสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายของ ธปท. และประเทศ เช่น การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบจาก China Flooding ต่อภาคเศรษฐกิจของไทย” และ “Geopolitical tension: ผลต่อ FDI landscape โลก และ FDI ของไทย” ที่ได้เผยแพร่เป็นบทความขนาดสั้นในปี 2567

ในระดับภูมิภาค สำนักงานภาคทั้ง 3 แห่งของ ธปท. มีบทบาทในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยในประเด็นที่เฉพาะเจาะจงกับแต่ละภูมิภาค จากความเชี่ยวชาญและความเข้าใจในบริบทเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ โดยในปี 2567 มีงานศึกษารวมกันมากกว่า 10 เรื่อง อาทิ เรื่อง “โอกาส ศักยภาพ อนาคตธุรกิจดิจิทัลภาคเหนือ” ของสำนักงานภาคเหนือ เรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกอ้อยไทย เพื่อยกระดับ

รายได้ชาวไร่อ้อย" ของสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเรื่อง "อุตสาหกรรมยางพาราไทย: เติบโตมา  
คว้าโอกาส บนความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง" ของสำนักงานภาคใต้

## > Informing Policy: การนำงานวิจัยไปใช้สนับสนุนการกำนโยบาย

PIER และ ธปท. นำงานวิจัยไปสนับสนุนการทำนโยบายใน 3 รูปแบบคือ เป็นแหล่งอ้างอิงในการทำนโยบาย  
(policy reference) การให้คำแนะนำเชิงนโยบาย (policy advice) และการผลักดันนโยบาย (policy  
advocacy) ดังนี้

(1) ในบทบาท policy reference งานวิจัยของ PIER และ ธปท. เป็นแหล่งอ้างอิงทั้งในเชิงทฤษฎีความรู้และ  
ข้อมูลที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้กระบวนการออกแบบนโยบายทั้งที่อยู่ในและนอก  
ธปท. ลึกและรอบด้านมากขึ้น โดยมีบทความที่เผยแพร่ในปี 2567 เช่น บทความภาษาไทย PIERspective  
เรื่อง "การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับเศรษฐกิจ (Climate Change and the Economy)" บทความ  
aBRIDGEd ที่สรุปงานวิจัยให้สาธารณชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย เรื่อง "หากปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ  
เป็น 400 บาทต่อวัน : กระทบใคร และกระทบอย่างไร" และ "ความ (ไม่) ยั่งยืนทางการคลังและทางออก  
ของระบบจัดการรายได้ยามชราภาพ"

(2) ในบทบาท policy advice PIER และ ธปท. มีผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทเป็นผู้นำทางความคิด เพื่อให้  
ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำนโยบายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก ธปท.

(3) ในบทบาท policy advocacy PIER และ ธปท. มีส่วนในการผลักดันนโยบายนอก ธปท. เช่น การเป็น  
คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ การนำผลการศึกษารองมาตรวจ  
พิจารณาเพื่อใช้ในการร่วมออกแบบมาตรการพัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ของรัฐบาลอย่างต่อเนื่องมาจาก  
ปี 2566 และการช่วยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในการออกแบบ ประเมิน และ  
วัดผลมาตรการด้านสินเชื่อเพื่อเกษตรกร

## > การสร้างเวทีเผยแพร่และเครือข่าย

### 1) เครือข่ายผู้ทำนโยบายและวงการวิชาการ

PIER มีการจัดงานสัมมนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิจัย สนับสนุนการแลกเปลี่ยน  
ความคิดเห็นในเชิงวิชาการอย่างเปิดกว้างและเข้มข้น และสร้างเครือข่ายนักวิชาการ นักเศรษฐศาสตร์ และ  
ผู้เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ในปี 2567 PIER ได้จัดงาน International Conference ในหัวข้อ Monetary  
and Fiscal Policies in Emerging Markets amid Heightened Uncertainty ร่วมกับ Asian Development  
Bank (ADB) และงาน Development Economics Research Workshop 2024 ซึ่งเป็นเวทีการประชุม  
วิชาการที่มีคุณภาพและได้รับการยอมรับอย่างสูง นอกจากนี้ ยังมี PIER Research Workshop, PIER  
Research Seminar และ PIER Research Exchange ที่เป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยและสนับสนุนการสร้า  
งานวิจัยที่มีคุณภาพ สำหรับนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ รวมจัดงานทั้งหมดมากกว่า 10 ครั้งในปี 2567  
ในด้านการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ PIER มีโครงการวิจัยร่วมกับนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ  
หลายแห่ง เช่น Harvard, MIT, UCL, GRIPS, University of Chicago รวมถึงนักวิชาการจากมหาวิทยาลัย  
ในประเทศไทย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากนี้ PIER ยังเป็น

1 ใน 11 สถาบันวิจัยในเครือข่ายของโครงการ Harvard Center for International Development's Global Internship Program อีกด้วย

ในระดับภูมิภาค สำนักงานภาค ธปท. ได้ร่วมสร้างเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง และในปีที่ผ่านมา สำนักงานภาคเหนือได้ร่วมกับคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ World Bank จัดงานสัมมนาวิชาการหัวข้อ “ก้าวต่อไปของเศรษฐกิจภาคเหนือ : พลิกโฉมเศรษฐกิจ พิชิตโลกแห่งความท้าทาย” และสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร่วมกับคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดทำ “โครงการศึกษาทดสอบประสิทธิภาพของหน่วยกระจายข้อมูล เพื่อกระตุ้นเกษตรกรให้ชำระหนี้มีประสิทธิผลมากขึ้น”

ในด้านการเชื่อมต่อนักวิชาการกับผู้ทำนโยบาย PIER เป็นแพลตฟอร์มกลางในการจัดเวทีนโยบายในด้านต่าง ๆ โดยในปี 2567 ได้ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ TDRI จัด Low Carbon Network Policy Forum อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีรวม 4 ครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแพลตฟอร์มเชื่อมโยงนักวิจัย หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านคาร์บอนต่ำ อีกทั้ง PIER ยังมีส่วนสำคัญในการผลักดันโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง ธ.ก.ส. ธปท. และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ โดยมี PIER เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อผู้ดำเนินนโยบายเข้ากับนักวิจัย (อ่านเพิ่มเติมใน Box 9)



งาน International Conference เรื่อง Monetary and Fiscal Policies in Emerging Markets amid Heightened Uncertainty



การเล่างานวิจัยและตอบคำถามในงาน PIER Research Brief เรื่อง Climate Change กับเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องกันอย่างไร?



การลงพื้นที่ในภาคอีสาน ร่วมกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

## 2) ภาคธุรกิจ

สำนักงานภาคของ ธปท. มีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่ายกับภาคธุรกิจในภูมิภาค จากข้อได้เปรียบในด้านความใกล้ชิดกับประชาชนและธุรกิจในพื้นที่ โดยได้มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับภาคธุรกิจ องค์กรเอกชน ผู้นำทางความคิด (Key Opinion Leader: KOL) และกลุ่มคนรุ่นใหม่ เพื่อเป็นเวทีในการเชื่อมความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจการเงินเชิงลึก รวมทั้งรับฟังความเห็นต่อการดำเนินนโยบายของ ธปท.

ในปี 2567 สำนักงานภาคเหนือได้จัดประชุมกลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในภูมิภาค ทั้งหอการค้า ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Young Entrepreneur Council: YEC) สภาอุตสาหกรรม สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย จังหวัดเชียงใหม่ สมาคมส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการไทย รวมถึงสถาบันการเงินในท้องถิ่น สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือริเริ่มโครงการ Young Key Opinion Leader Isan รุ่นที่ 1 เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละภาคธุรกิจที่เป็นคนรุ่นใหม่ และสำนักงานภาคใต้ได้จัดประชุมกลุ่มหัวข้อ “แนวทางผลักดันการใช้งานบริการชำระเงินข้ามพรมแดนไทย-มาเลเซียผ่าน QR (Cross-border QR payment)” เพื่อรับฟังความเห็นจากผู้ประกอบการรายย่อย สถาบันการเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การให้บริการชำระเงินข้ามพรมแดนเกิดประสิทธิภาพ

## 3) ภาคประชาชน

งานสัมมนาวิชาการประจำปี 2567 (BOT Symposium) ถูกจัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “หนี้ : The Economics of Balancing Today and Tomorrow” โดยนำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชั่งน้ำหนักความสำคัญระหว่างผลประโยชน์ระยะสั้นกับผลกระทบระยะยาว ที่ก่อให้เกิดปัญหา “หนี้” จากการมองสั้น ทั้งนี้ครัวเรือน หนี้ด้านสิ่งแวดล้อม และหนี้ภาครัฐ ผ่านการเรียบเรียงและสื่อสารงานวิจัยให้เข้าใจง่าย และเข้าถึงสาธารณชนได้มากขึ้น

สำนักงานภาคมีการจัดสัมมนาเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารทิศทางเศรษฐกิจการเงินและการดำเนินนโยบายของ ธปท. รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ โดยรูปแบบงานสัมมนาในปีนี้ได้ลดความเป็นวิชาการลง เน้นเชิงปฏิบัติการในหัวข้อที่ตอบโจทย์ของแต่ละภาค เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทของสำนักงานภาคที่มีความใกล้ชิดกับพื้นที่ โดยสำนักงานภาคเหนือจัดงานในหัวข้อ “เสริมศักยภาพ SMEs เพิ่มโอกาสเข้าถึงสินเชื่อ” สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดงานในหัวข้อ “แก้หนี้เกษตรกรอีสานอย่างไรให้ยั่งยืน” และสำนักงานภาคใต้จัดงานในหัวข้อ “แบงก์ชาติกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน” นอกจากนี้ ยังได้จัดสัมมนาสัญจรเพื่อสื่อสารและเข้าถึงประชาชนในจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากจังหวัดที่ตั้งของสำนักงานภาค เช่น จังหวัดเชียงราย อุตรดิตถ์ และกระบี่ เพื่อให้ทั่วถึงมากขึ้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้น ๆ

นอกจากนี้ PIER และ ธปท. ยังมีการสื่อสารงานวิจัยและบทวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจถึงสื่อมวลชนและประชาชนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในวงกว้าง ผ่านเว็บไซต์สำหรับนักวิจัยในการนำเสนอผลการศึกษาคู่สื่อมวลชน (PIER Research Brief) และการเผยแพร่บทความที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์แบบสั้น เช่น PIER Blog คอลัมน์เศรษฐศาสตร์เข้า “ท่า” ของสำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิก้า คอลัมน์แจ่งสี่เบี้ยในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ รวมถึงคอลัมน์บางขุนพรหมชวนคิดในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ



งานสัมมนาวิชาการประจำปี 2567 (BOT Symposium) ภายใต้หัวข้อ “หนี้ : The Economics of Balancing Today and Tomorrow”



งานสัมมนาลำานักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หัวข้อ “แก้หนี้เกษตรกรอย่างไรให้ยั่งยืน”



งานสัมมนาสัญจร หัวข้อ “พลิกมุมคิด สร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีด้วยภาคเกษตร”



สำนักงานภาคเหนือล้อมวงคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในภูมิภาค เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังข้อมูลเชิงลึกในพื้นที่



งานสัมมนาสำนักงานภาคใต้ หัวข้อ “แบงก์ชาติกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน”



สำนักงานภาคเหนือ ร่วมกับ DEPA จัดงาน Media Briefing เรื่อง “อนาคตธุรกิจดิจิทัล bright spot ของเศรษฐกิจภาคเหนือ”



## BOX 9

# สนามทดลองแก้หนี้ จากโลกความรู้ สู่โลกความจริง

### หนีเกษตรกร ปัญหาที่ไม่เคยแก้ไข

ข้อมูลสินเชื่อที่ว่าทศวรรษจากเครดิตบูโรแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรไทยมีหนี้สินในวงกว้าง และกว่า 50% ที่มีหนี้ในระบบ กำลังเผชิญกับปัญหาหนี้เรื้อรัง ชำระหนี้ได้เพียงดอกเบี้ย และมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถปิดจบหนี้ได้ในระยะยาว

ที่ว่ามาตรการแก้หนี้ที่ผ่านมาของภาครัฐและสถาบันการเงินเกษตรกร มักให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือกลุ่มลูกหนี้ NPL หรือพุงปัญหาหนี้ในระยะสั้นอย่างมาตรการพักชำระหนี้ แต่ยังไม่สามารถช่วยเหลือลูกหนี้ให้หลุดพ้นจากกับดักหนี้ได้ในระยะยาว เพราะแท้จริงแล้วควรต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขที่ตรงจุดและครบทุกต้นตอของปัญหาหนี้ ตั้งแต่ปัญหาโครงสร้างหนี้ที่ไม่ตรงกับศักยภาพ การดำเนินงานของสถาบันการเงินเกษตรกรและระบบการเงินฐานรากที่ยังขาดประสิทธิภาพ นโยบายภาครัฐ รวมถึงปัญหารายได้ ภูมิคุ้มกัน และการขาดความตระหนักรู้ของเกษตรกรเอง

ทั้งหมดนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการวิจัย “สนามทดลองเพื่อแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรอย่างยั่งยืน” ซึ่งถือเป็นต้นแบบของความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงิน ธปท. ภาครัฐ และภาควิชาการ ที่มุ่งสร้างองค์ความรู้และผลักดันการออกแบบมาตรการแก้หนี้ที่มีประสิทธิภาพและตรงจุดมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรไทยสามารถหลุดพ้นจากกับดักหนี้ได้อย่างยั่งยืน

### พันธมิตรในการทำวิจัยเพื่อตอบโจทย์นโยบาย

โครงการวิจัยนี้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง PIER ธปท. ภาครัฐ และนักวิชาการจากทั้งในไทยและต่างประเทศ โดยมีพันธมิตรร่วมกันเพื่อศึกษาแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นหนี้เรื้อรัง และผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรอย่างยั่งยืน ผ่านกิจกรรมวิจัยเพื่อการแก้หนี้ที่ครบวงจรใน 5 ด้านหลัก คือ

(1) การพัฒนาฐานข้อมูลเกษตรกร เพื่อให้สามารถสะท้อนปัญหา ศักยภาพ และพฤติกรรมของเกษตรกรได้รอบด้านมากขึ้น ด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลรายเกษตรกรจากหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง ธปท. ภาครัฐ และอีก 13 หน่วยงานภาครัฐ การมีข้อมูลที่สามารถสะท้อนปัญหาและศักยภาพที่แท้จริงของเกษตรกรได้ จะช่วยในการแก้หนี้เดิมได้

ตรงจุดขึ้น ช่วยให้การปรับโครงสร้างหนี้มีประสิทธิภาพขึ้น และจะเป็นรากฐานในการสร้าง credit scoring เพื่อให้สถาบันการเงินปล่อยหนี้ใหม่ได้ตรงศักยภาพความเสี่ยงได้

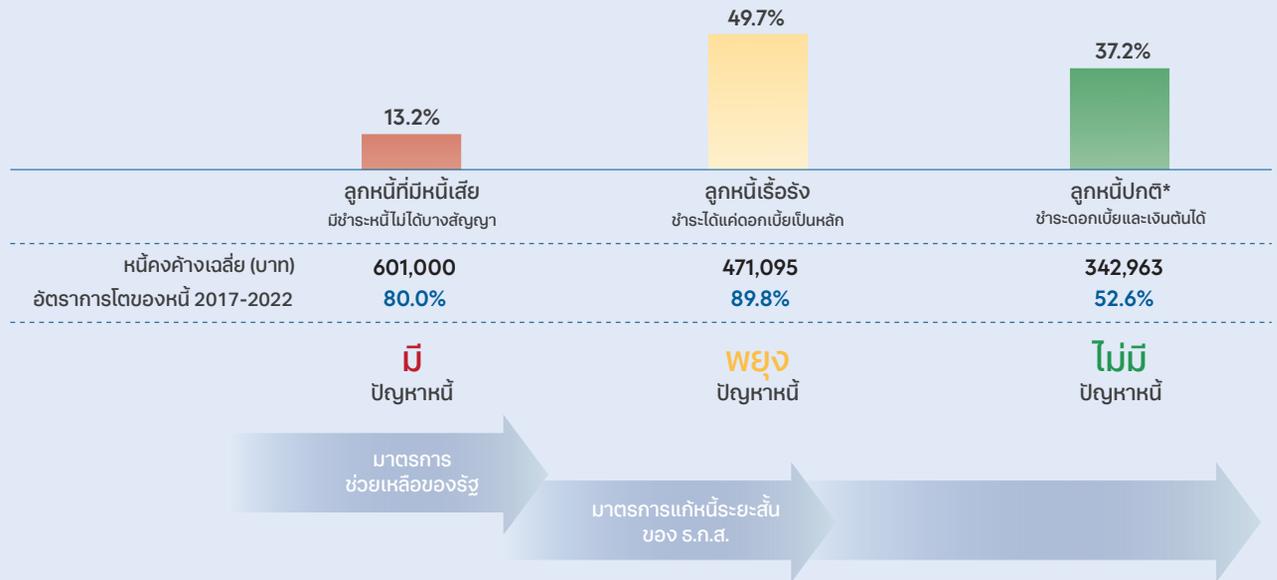
(2) การแก้หนี้เก่า หนึ่งในกิจกรรมสำคัญคือการร่วมมือกับ ธ.ก.ส. ทดลองมาตรการกระตุ้นชำระหนี้กับลูกหนี้ของ ธ.ก.ส. เป็นระยะเวลา 10 เดือน (มีนาคม-ธันวาคม 2567) ครอบคลุมตัวอย่างกว่า 14,400 ราย จาก 120 สาขานำร่องที่กระจายตัวอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในโครงการแรก ๆ ที่มีการทดลองมาตรการขนาดใหญ่ระดับประเทศเพื่อวัดผลก่อนนำไปใช้จริง โดยมาตรการที่ทดลองประกอบด้วย การสื่อสารมาตรการพักหนี้รูปแบบใหม่อย่างเข้มข้น การสื่อสารและกระตุ้นด้วยมาตรการชำระดีมีโชค และการออกให้บริการธนาคารใกล้บ้าน



การทดลองมาตรการกระตุ้นชำระหนี้ร่วมกับ ธ.ก.ส. ใน 96 สาขานำร่องทั่วประเทศ

บทเรียนสำคัญที่ได้จากการทดลอง คือ (1) การสื่อสารมาตรการคือหัวใจของการดำเนินมาตรการให้มีประสิทธิภาพ เพราะแม้มาตรการจะถูกออกแบบมาดี แต่หากไม่ได้ถูกสื่อสารให้เข้าใจ อาจทำให้เกษตรกรไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของมาตรการ (2) การสร้างเครื่องมือกระตุ้นชำระหนี้และลดอุปสรรคของลูกหนี้ โดยสถาบันการเงินเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถมีวินัย และชำระหนี้ได้ถี่และสม่ำเสมอขึ้น และ (3) การเปลี่ยนแนวทาง “รัฐช่วยพักหนี้”

## การจำแนกลูกหนี้ตามพฤติกรรมชำระหนี้



เป็น “รัฐ-ธนาคาร-ลูกหนี้ ช่วยกันจ่ายหนี้” อาจเป็นรูปแบบของการร่วมมือกันที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนขึ้นได้ โดยมาตรการรัฐจะต้องถูกออกแบบมาสร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ยังชำระหนี้อยู่ เครื่องมือของสถาบันการเงินต้องช่วยกระตุ้นสร้างวินัย และทำให้การชำระหนี้ง่ายขึ้น ซึ่งทั้งสองส่วนนี้จะกระตุ้นให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการชำระหนี้ได้ในระยะยาว

(3) การปล่อยหนี้ใหม่อย่างยั่งยืน โครงการวิจัยฯ ร่วมกับ ธ.ก.ส. ในการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงจากหลากหลายฐาน เพื่อศึกษาแนวทางการปล่อยสินเชื่อใหม่ ซึ่งมีงานวิจัยที่อยู่ระหว่างการศึกษากว่า 3 งาน ได้แก่ การประเมินความเสี่ยงด้านสินเชื่อของลูกหนี้เกษตรกรและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การศึกษากฎเกณฑ์และการปรับเปลี่ยนรูปแบบสินเชื่อค่าประกันกลุ่ม และการศึกษารูปแบบสินเชื่อที่มีประกันภัยพิบัติ

(4) การสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการส่งเสริมทักษะทางการเงิน และหมอบริการชุมชน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางการเงินที่ดีให้แก่ลูกหนี้เกษตรกร คณะนักวิจัยร่วมกันถอดบทเรียนจากประสบการณ์การแก้หนี้ของภาคีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสังเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรตลอดเส้นทางการมีหนี้ เพื่อนำมาใช้ออกแบบแนวทางที่เหมาะสมและตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรแต่ละกลุ่ม รวมถึงการขยายผลหมอบริการในชุมชนเกษตรกร

(5) การผสมผสานการแก้หนี้กับการสร้างรายได้และนโยบายของภาครัฐ ซึ่งรวมถึงการทำงานกับภาครัฐในการปรับปรุงแนวทางการประกันภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการออกแบบมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ตรงจุดและรักษาแรงจูงใจในการชำระหนี้และพัฒนาตนเอง



สแกนเพื่อรับชมคลิปวิดีโอ การกระตุ้นการชำระหนี้เกษตรกร ด้วยมาตรการจูงใจ “ชำระดีมีโชคและธนาคารกลับบ้าน”



“จากการดำเนินระยะแรก ลูกค้าให้การตอบรับค่อนข้างดี มาชำระหนี้ประมาณ 80% ของสมาชิกกลุ่ม ไม่ว่าจะชำระน้อยหรือมาก ผลตอบรับถือว่าดีมาก”

คุณฉันทนา มีโหว  
หัวหน้าหน่วยอำเภอ ร.ก.ส. สาขาสยามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา